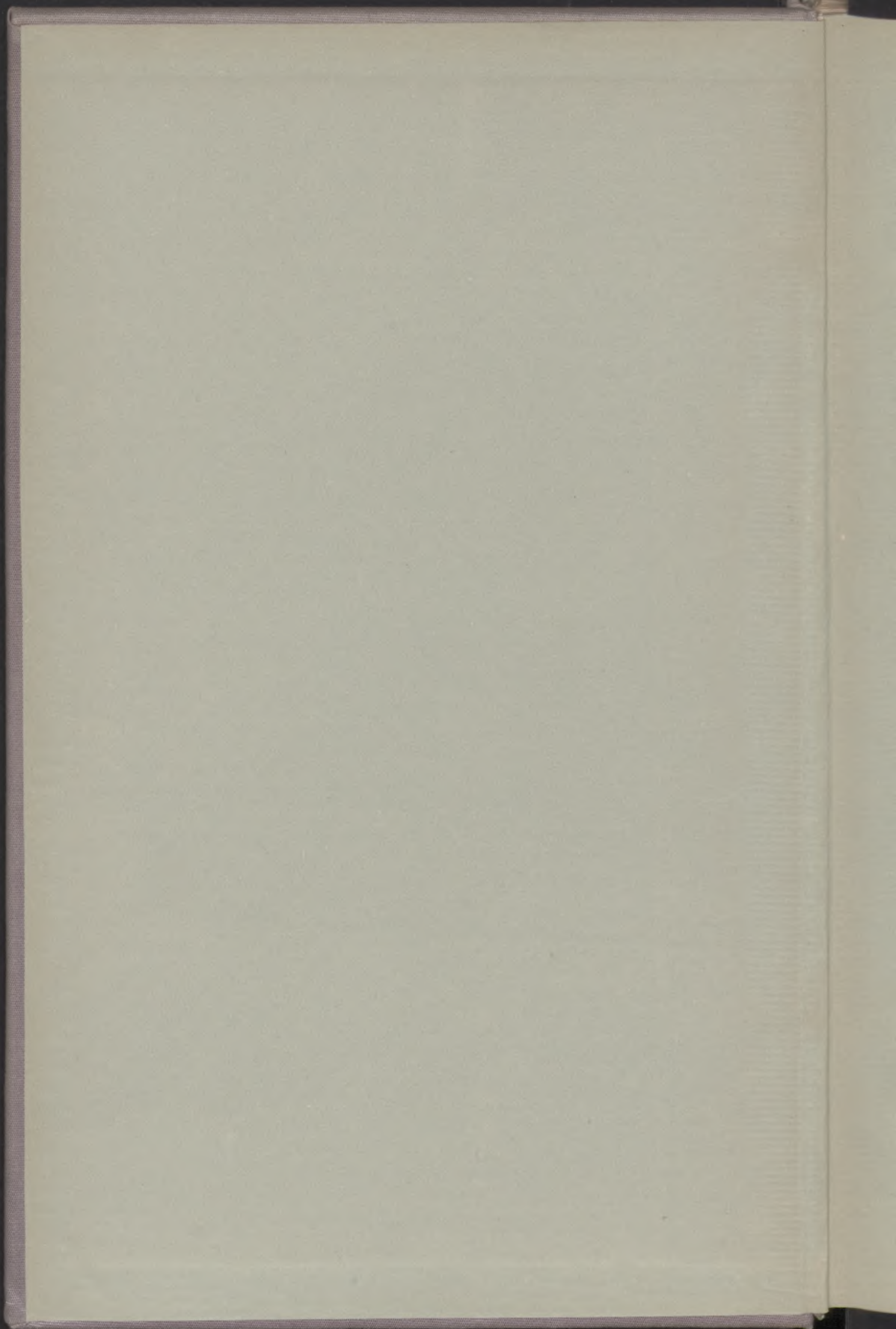
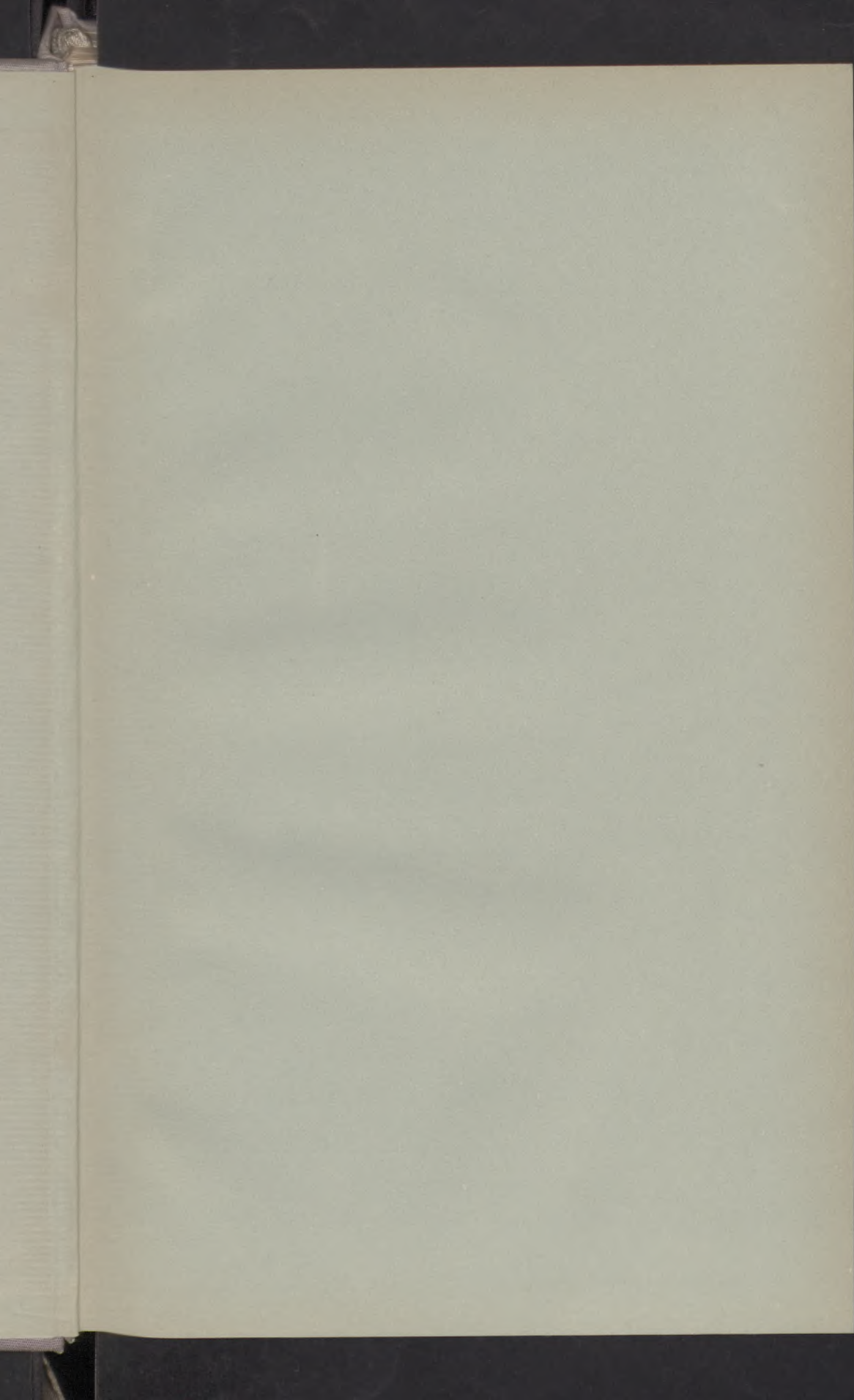

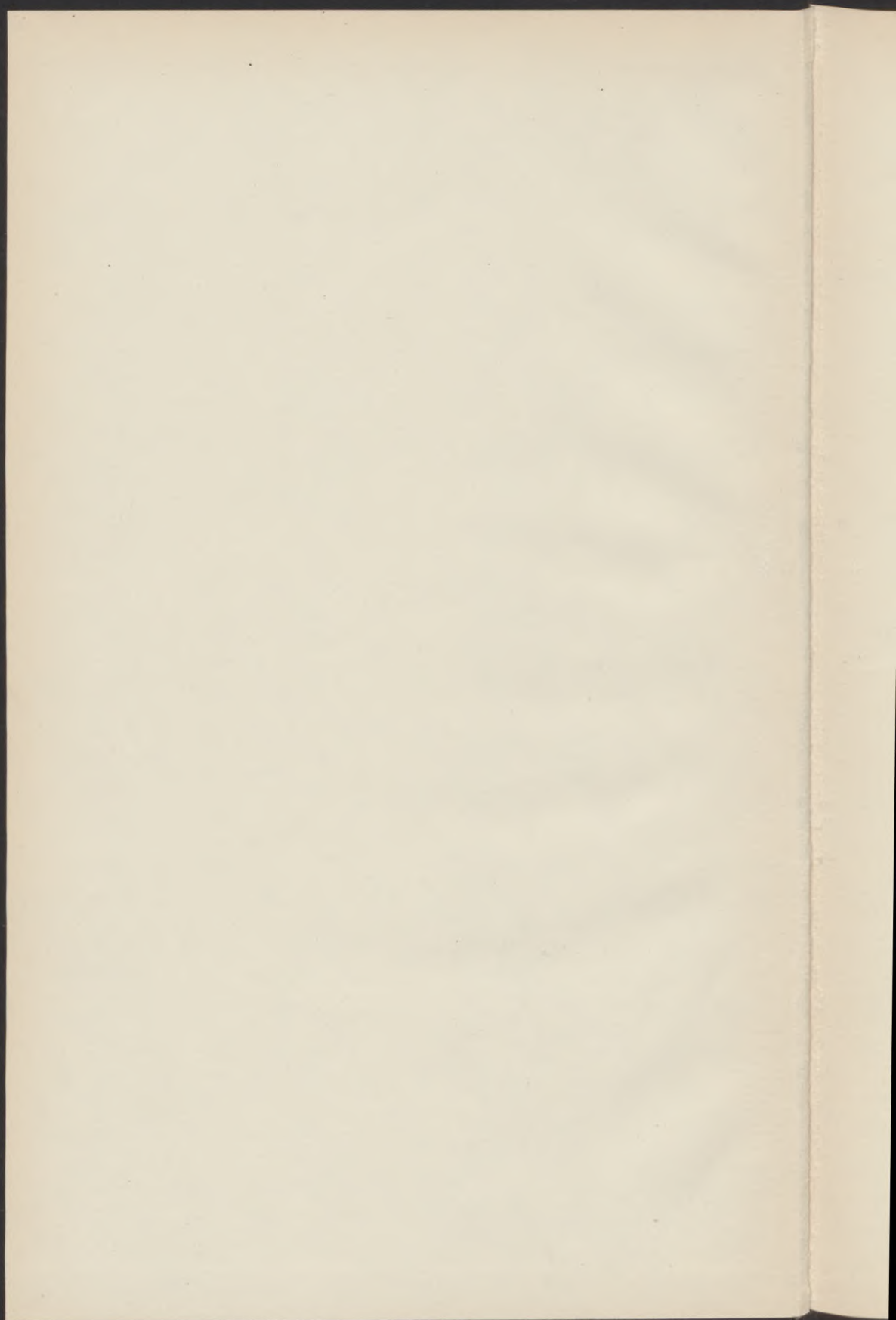
MC

58333

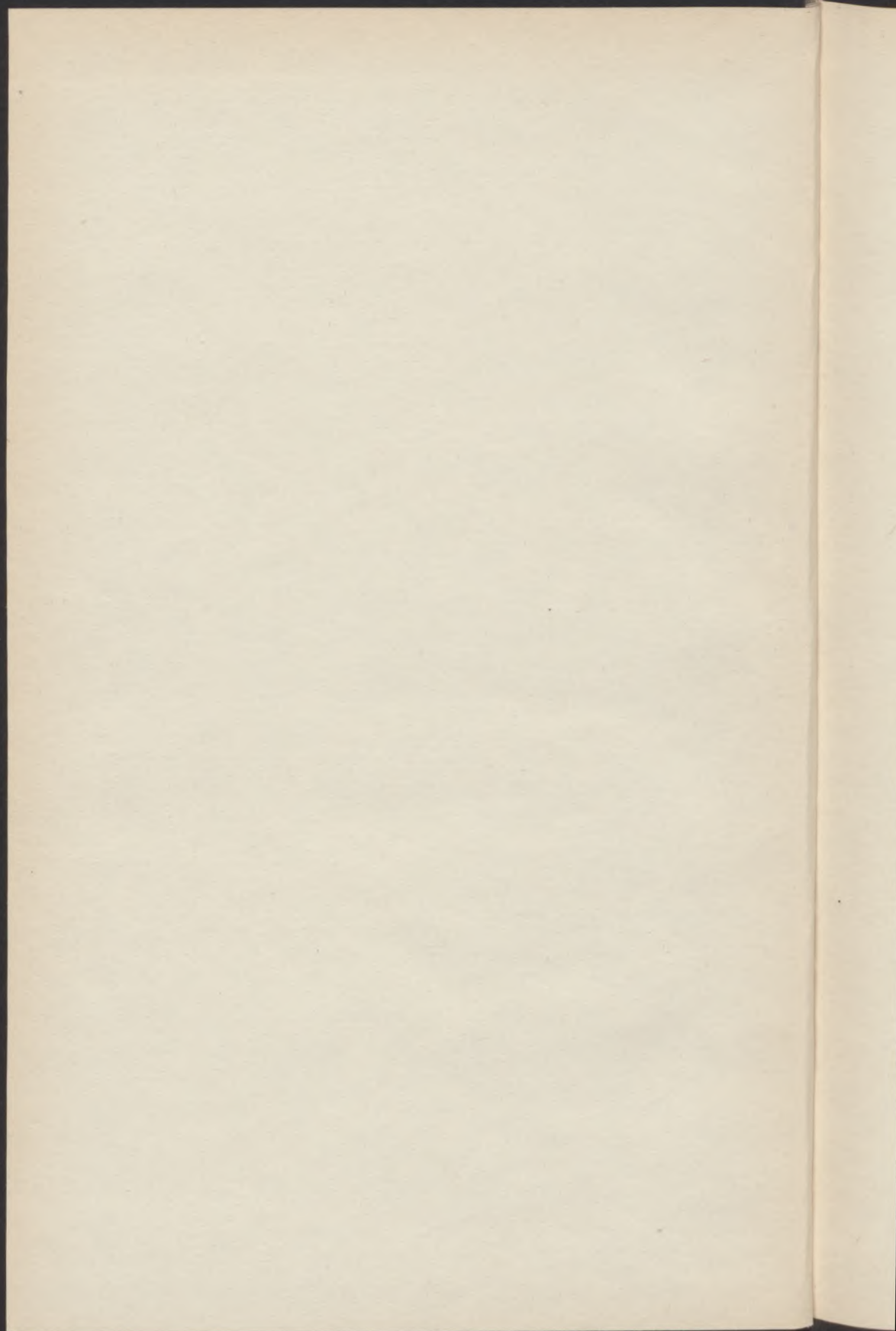
Van Houten

VAS ISTVÁN
NEM SZÁMÍT

VAS ISTVÁN

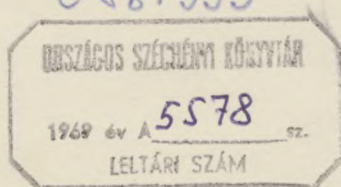
NEM SZÁMÍT

SZÉPIRODALMI KÖNYVKIADÓ

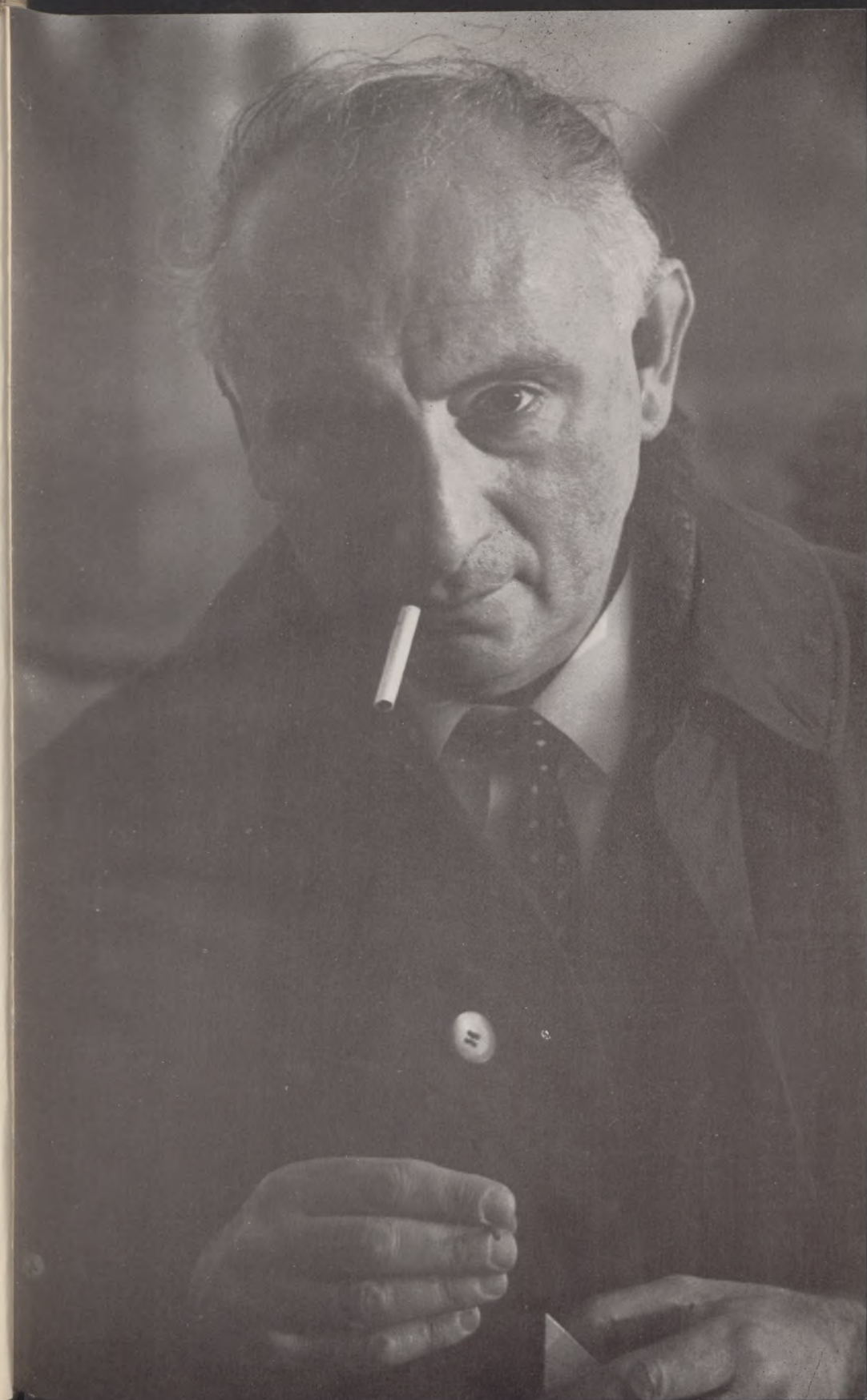
BUDAPEST 1969

A borítólapon
SZÁNTÓ PIROSKA
„Nézik a sirályt” című festménye

C 58.333

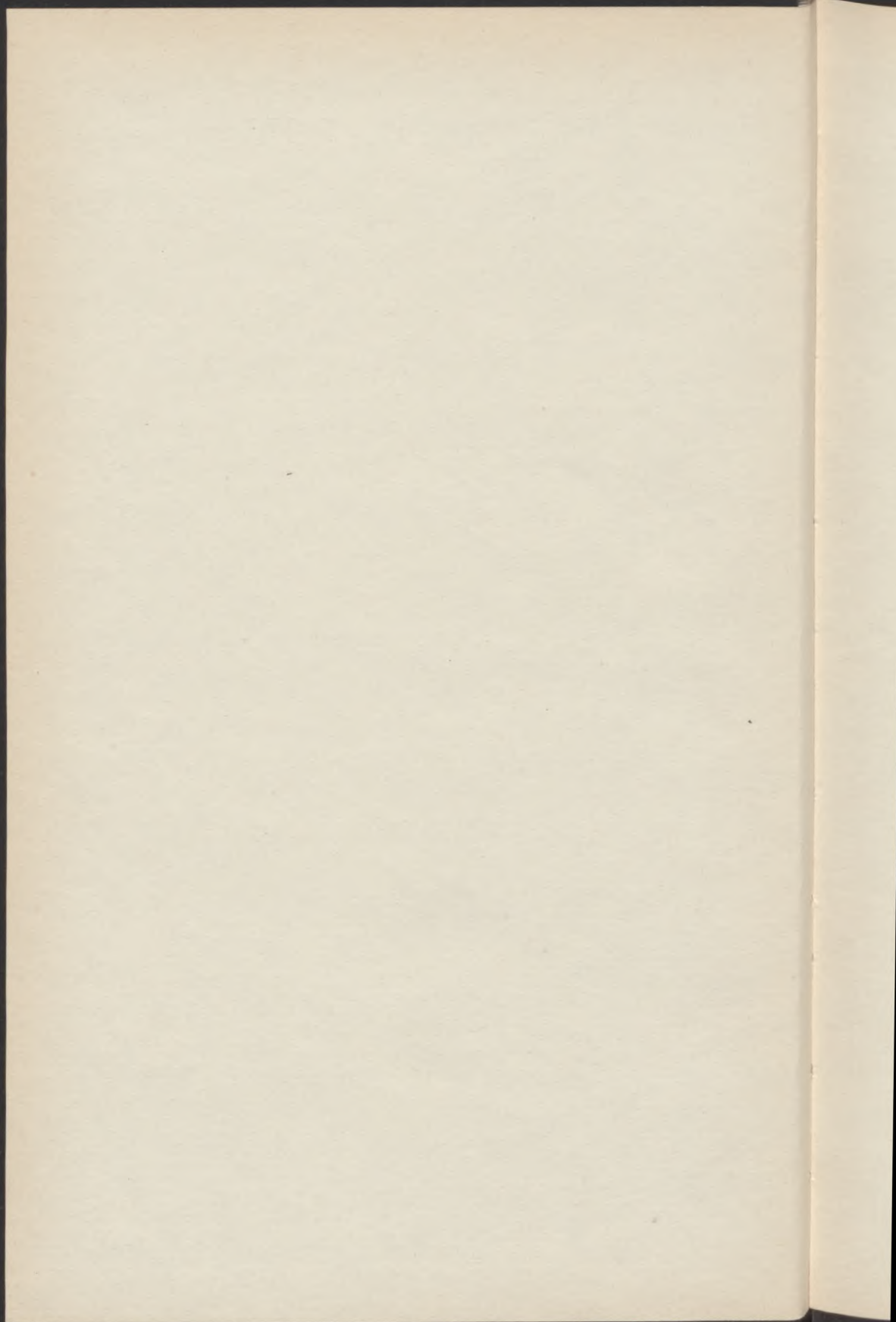

© VAS ISTVÁN, 1969

A PÁLYAUDVARON

VELENCEI ESŐBEN

Velencében megbicsaklott a lábad,
Északi szél fújt, hideg eső esett,
A laguna dagálykor alattomosan feláradt
És elöntötte a Szent Márk teret.

Mert jókedvünk lett, és ezt nem tűrhette az, ki
Már régesrégen egy sakkjátszmára hívott ki.
Hát ne áruljuk el, hogy esőben bicegve
Is van még hajlamunk a régi kedvre,
Ne ingereljük fölösleg dühét.
Titkon mulassunk, hisz a játszma áll még,
Bár üldözőbe vették a királynét,
S a király tehetetlenül ide-oda lép.

Van egerútja tán még az egy-két parasztnak,
S visszanyerhetünk egy-két figurát cserében,
Mielőtt végleg megbénít a sakk-matt.
Ez aztán a partner! Ez aztán a kurázsi:
Élet-halál játékra ellenünk kiállni.
De meg is van róla a véleményem.

ÚRKUTYA

(Verona, Scaligeri síremlék)

Ez volt az a sötét sikátor, melyből kiugrott
Úrkutya és leszúrta Második Nagykutyt
A téren, hol kőcsipkék és fehér gótikájú szobrok
Közt nyugszik az egész Létravivő Család
Békésen, azaz dehogy: pikkelyben és sisakban,
Lovuk végig páncéllal borítottan.
Különösen az orgyilkos Úrkutya
A teli középkor példázata:
Páncéldíszül egy szárnyat hord a hátán,
Lova szeme a páncél alól is szikrát hány.
Igy lett az orgyilkos Úrkutya
Ég felé bökö, kutyafejű sisakkal
A művészet mindennek feletti vígasza –
Már akit a művészet megvigasztal.

SZÜKSÉGSZERŰSÉG

(Verona, San Zeno)

Ellöktek a zöld bronzkapú elől –
Nem volt mit tenni: egész áradat.
Igaz, egy kissé durván löktek el,
De hát ez a szokásuk, egyremegy,
Dunánál, Donnál vagy az Adigénél –
S mindig valami nagy cél érdekében,
Hol egybefolyik hódítás, rajongás:
Már felharsog a magyarázat itt is,
A művészettörténeti, hogy ez
Ezt ábrázolja, az meg ott amaszt,
S germán motívum ez is, meg az is,
A kelta Krisztus meg a karoling
Lovag – s miért ne, miért éppen ez ne?

Ellöktek a zöld bronzkapú elől,
No de hát nem első hordájuk ez,
Mely átkelt az Alpokon és idáig
Zúdult, tovább vonulni dél felé –
A bedekerük meg sem említi,

Hogy a vörös kőhidat, a Scaligerik
Hidját, meg azt a vörös római
Hidat ki robbantotta fel, mikor
Legutóbb – nemrég – erre átvonultak.

Nemrég – ki emlékszik már erre? Ma
Pénzt és áhítatot hoznak magukkal
– Már amilyen áhítat volt ez itt –
S ahogy tegnap egy velencei doktor
Bizonygatta, *szükségesek* megint.
Ki emlékszik már – végül mi magunk is
Magas fokon tudunk felejteni.
Nem is vagyok már európai.

NAGY THEODORIK ÉS AZ ÖRDÖG

(Verona, San Zeno)

Nagy Theodorik király, az áriánus,
Nem volt az anyaszentegyház kedves fia.
Ezért kellett neki a templom főfalán
Ördög felé nyargalnia.

Akárcsak Trockijnak, az új Judásnak
A kapitalizmus karmaiba.

Trockisták, áriánusok nekem
Nem ingem – engem az izgágaságuk
Nem vonzott sohasem.
Én ortodoxpárti voltam – ha már:
A képtelen
Krédóban mindig jólesett
A megkötő szabály.

De azt se szeretem,
Ha a szobrásznak a domborműveken
Az eretneket
Poklokra kell juttatnia.

De hol az ördög és hol a pokol?
Az ördög itt nem látható sehol.
A szobrász – áriánus volt a jámbor,
Vagy nem engedett a művész igazából –
Az ördögöt meg nem faragta mégsem.
Theodorik magában lovagol
S fölszegett fejjel fordul a világnak.
Igy lett belőle korunk hőse:
Lova nyaka csavarodik a szélben,
Köpenye lobogva vágat
A meghatározatlan messzeségbe.

FORGALOM

Mint Dante poklának forró szelében,
Megállás nélkül sodródnak, pörögnek
Nyomódva, nyomva középkori, keskeny
Járdákon, mert lelépni nem lehet
A gépkocsik forgatag tébolyába,
Csak mint veszélyt s orgyilkot bújtató
Vadonba éber konkvisztádorok,
Szakállal mindkét vállon, gépkocsik
Között lapulva, kiszolgáltatottan
A hóbortos, a részeg vezetőknek.

Autó fordul be élesen a sarkon,
Ajtaja kicsapódik, és repül
Egy női test belőle, ott hever
Az úttesten, hol torlódik a téboly.
Fölemelik a testet, eltűnik
A forgatagban, amely folytatódik,
Mint Dante poklának forró szelében.

Mint Dante poklának forró szelében,
Forog a vándor, sodródik, szorong,
Nyom és nyomódik, nem lehet megállni
A bűvös tereken, ödöngve járni
A szűk utcákat, az újfajta vándor
Autójával beront a régi térre
És ki se száll, vagy ha kiszáll, a gépnek
Támaszkodik, úgy néz fel a toronyra
És már robog tovább, autók között,
Mint Dante poklának forró szelében,

Mely átfúj már hozzánk is, hatalom
Sem eszmetan nem fog útjába állni,
Szikkasztva fúj, az engesztelhetetlen
Ellenségeket csak ez egyesíti
Pörgetve forró szélben, amelyet
Nem szerelem, hanem a forgalom hajt.

EZ VOLT

(Firenze)

Az édes völgyben a szigoru város,
Fekete házak, fekete utcák,
Mélységes, szűk szakadék alján
Két fekete sziklafal
Dől egymásnak, az ég
Csak egy keskeny résen dereng át,
Falak fekete fenyegetéssel
Emelkednek föl ridegen,
Konok, fekete félivel
Fogódnak össze odafenn,
De távlat kell, hogy észrevedd
A pártás oromzatot,
Ahol a sötétség a fénnel
Vad ellenpontban összefog.
Ez volt a szűk szakadék, melynek alján
Kúszott minden szenvedélyen át
S a szenvedélyekbe fogódzva
Két sziklafal között felállt,
Míg fenn már feszítette burkát
A tündöklő titok –
Mikor az élet feleútján
A sötét erdőbe jutott.

COVENTRY SZÉKESEGYHÁZ

Ez a legszebb kereszt,
Ez a fekete, üszkös,
Drótokkal összetákol
Két megmaradt gerenda.

Hatalmas, el nem égett
Templomtartó szögek
A világ testébe szúrnak,
Ott is, ahol a keresztet
Nem ismerik.

Nem csak tegnapi, germán
Bombák nyomától üszkös
A kettétört, letérdelt
Ív, a vörös homokkő:
Ide érezni Ázsiából
Az új füstök szagát.

ANGOL EGYETEM

Ez találtatta fel a miniszoknyát,
Az alsócomb váratlan vastagsága
A térdhajlat fölött.
A szinte pusztá lábszárcsont felől
Felhasít a tekintet
Kése a két hús közé.

Onnan siklik előre, föl,
S alatta megcsillan a tiszta arc
Bőrhamva és a szem kemény
Magja megolvad
S a hűvös ajkak engedelkenyen
Csucсорodva nyílnak.

EGY OLASZ KÁVÉHÁZBAN

Csak ülni, nem írni,
A világot beszívni
Mindenestül, valami hitetőt
Tárolni, nem akaratra,
Az új meg új szavakra,
Mint azelőtt,
Csak egy ideig kibírni
Azt, amit lebírni,
Sőt, magunkból kiírni
Már semmi sem adhat erőt.

IDEGENBEN

Magyar gyufa kabátzsebemben –
Hazám, hazám, hazám, így hordozlak téged,
Minden otthoni izléstelenséget
Egy gyufacímkébe sűrítetten.

AZ INTERNACIONÁLE A SIGNORIA-TÉREN

1. A MEGFAGYOTT DALLAM

Mi ez a dallam hirtelen,
E rég ismerős, majdnem ismeretlen?
Mi felel rá a zsigerekben,
Még mielőtt tudnám, hová tegyem?

Ez az? lehet ez? Hová hajlitották,
Hogy egyszerre csak átfutja a vér,
Hogy mozgásrendszerétől csupa mozgás
E szigorú tavasz kiszabta tér?

Vagy nem ők hajlitották el, de nálunk
Történt a változás? Ahogy
Énekelték, ahogy vigyázzba álltunk,
Az fagyasztotta meg a dallamot?

2. PIROS

De most betölti a szigorú teret
S a teret betöltik az emberek
S piros zászlók a piros dallam táncát
Mint fáklyafényben lóbálva a fáklyák

Piros kartánccal kísérik – hová?
Zászlók és fáklyák együtt lengetik
A nemzetközit és a helybelit
S a legszebb tér, a kőtér visszhangozza
És megint és mindig *Bandierra rossa*
Trionferà.

3. A VÉGSŐ

De összeolvad új és régi dallam –
Fél évszázada vagy mióta hallom,
Hogy ez a végső, ez a harc?
És most miért nem szívettépő,
Hogy éppen ez a harc lesz a végső?
Hát nem nevetség? nem kudarc?
De mit számít, hogy nem ez a végső?
Mit, hogy sohasem lesz a végső?
És mit a szenny, a szörnyűség?
Lesz valahol mindig új nemzedék,
Amelynek nem lesz soha késő
A győzelem, a kicsikart.

4. MI KETTEN IS

És megint a dallam az éjszakában.
Percenként újul a zászlók és fáklyák
Táncában kígyózó. Firenze
Keskeny utcáiban senki sem tud

Előle kitérni. Az emberek
Is kigyóznak az utcákon keresztül.
Mi ketten is valahol valamely
Alakban köztük lépünk feltehetően
Fiatalon és hányan még akiket
Szerettünk te meg én vagy te vagy én s akik
Sehol sem lépegetnek régóta nem
De most ebbe a dallamba beléptek.

AZ ŐRÜLT VÁROS

Épp csak egy feketére? Hogyan is kéne mondani?
Csak csitt, szívem, csak csitt! Valahogy így talán?
Hogy mikor vacsorázunk? Kilencre készek leszünk.
Elvégre mégse mondhatom meg neki,
Hogy milyen izgalmas út ez. Hogy félek ettől az úttól.
Hogy azt sem tudom, szabad-e visszamenni.
Oda visszamenni. Kihívni a sorsot
És azt a tébolyból született várost.

Ki hitte volna,
Hogy az autóút ilyen unalmas? Hogy a gyorsaság
Álmosít? Ez a veszélytelen sebesség.
Az útjelző kövek, a piros jelzőlámpák.
A gépkocsipálya. Ki gondolta, hogy az ember
Fölfelé száguldva bóbiskol? Mit fölfelé?
A tornyokkal, ívekkel, sikátorokkal,
Lépcsőkkel megtoldott magasság hiába tátja
Félelmetes kőodvait: nem venni észre
Kocsiból éjszaka – egyszerre fent vagyunk.
Hogy történt, zökkenőtlen, riadástalan?
Átaludtam? Itt áll a befejezetlen
Székesegyház, a tér kagylója odalent.

És hol igyuk a kávé? Persze, a téren. Itt vagy ott?
Innen látni jobban a rózsaszín nádbuzogány-
Tornyot, tetején a nagy fehér kővirággal.
Fekete, fagylalt. Ez a fiatalember
Most vallja be, miért akart éppen itt feketézni.
Mert itt vesztette el az első lányt, hat év után.
Szeret ebbe a városba átugrani
Este, vacsora után.

Mondjam el neki,
Hogy búcsúztam itt én is? Még ha egyedül volnék,
Akkor sem tehetném. Nem is értené.
És mit is mondhatnék el neki? A forró napsütésre
Az ijesztő éjszakát, a kettős gyötrellem-ágyon
A széthúzó szenvedést, a zokogást, a másfelé
Epedést, a mégis-összetartozást, a halálig
Tartót, a menthetetlent? Vagy a másikat,
A későbbit, a hideg esőt, a rettegést az utolsó
Menedékért, a kövek, a görcs fenyegetését?
Szóval, két szerelem szorítását. És közben a körbefutó
Közök, sikátorok útvesztője, mind a kétszer
A nappal, az este, a befejezetlen
Székesegyház, a kagylótér odalent.

De mindez
Most is jelen van, meg se támad, nem is fenyeget már,
Csak néz ránk, majdnemhogy megnyugtatóan, hiszen
Bizonyosság lett már az akkori rettegtetésből.

És valahol messze jár az a másik, a fátyol alatt
Keserűre csupasztva szorítja össze fogát
És rajtunk kívül már senki se tudja, ki volt ő.

Csak csitt, szívem, csak csitt – valahogy így talán.
Hiszen mindez elsímult már. Szerelem szorítása –
Nevetséges volna, ha egy óvatos öregember
Említene ilyesmit. A nagy rettegtetéssel
Pedig otthonosabb városban kell végül szembenézni.
Itt nincs más, csak a cassata, campari, kávé.
Hátunk mögött a táncdal, a csitítóan új
És ingerlően ismerős, meg a megkövült téboly,
Az elhagyatott kagylótér, a befejezetlen székesegyház,
Meg a város jelmondata: *cor magis tibi pandit*,
Szívedet tágabbra nyitja – de mire tágabb?
Egyelőre csak a száguldva szundításra
A pirosan villogó jelzőkövek között
A kivilágított feketeségben.

BOCCHERINI SÍRJA

Ide is? Minek? Még egy félgótikus
Kis csíkos templom, amit elrontottak belülről.
Alja-barokk. Szerencse, hogy sötét van.
Gyerünk innen. De várjunk, ott valami fehérlik.
Egy hatalmas orr, egy domború fej, a falban. És alatta
egy lant?

No, nézzük csak meg. Boccherini sírköve.
Hogy kerül ide? Persze, Luccában született,
Bár Madridban élt. Hiszen emlékszel talán
A Madridi őrrjárat-ra lemezen.

De én nem ezt hallottam tőle először.
Elég későn hallottam a nevét is.
És a hely meg az idő is eléggé furcsa volt.
Gödöllő, tornaterem. Voltunk benne százan.
Még többen is. Egy kevés rohadt szalma.
Onnan pedig kimenni csak az udvarra lehetett,
Ahol vastagon állt a hó, abban mosakodhattunk,
De aztán – emlékszel? hideg tél volt – keményre fagyott,
Különben is televizelték – de hiszen emlékszel, egyszer
Bejutottál, megvesztegetted az őrt és kivittél mosakodni.
Képzelheted, milyenek lettünk két hét múlva. De nem én

Voltam az egyedüli költő a tornateremben.
Ott volt Dilinós Dönci, aki nem sokkal azelőtt
Fasiszta cikkeket írt, de mióta rájárt a rúd,
Már csak arról beszélt, hogy kiket kell akasztani.
És ott volt egy másik, aki később a zömök vezért
Olyan szép versekben dalolta meg, de igazi
Költő volt néha, és meg kell hagyni azt is,
Hogy jó bajtárs volt és remekül viselkedett:
Bakancsával fenyegette a megfertőzött zsidókat,
Akik a német katonák dalát, a Márikám-at énekelték
odabent.

De nem ők voltak a vígaszom, hanem egy vöröshaju
nyomdász,
Aki hetykén és gúnyorosan viselte el, ami történt.
A Boccherini menüettjét is ő fütyörészte egész nap,
Azt a gúnyos, pizzicatos menüettet,
Amely csúfot üzött mindenből és magából
A menüettből is. Amikor tifusz ellen
Oltottak be minket és a katonaorvos megjegyezte,
Hogy eléggé piszkosak vagyunk, akkor is
Ezt sziszegte fülembé és valahányszor elkenődtem,
Elkezdte dúdolni külön énnekem és ettől
Visszatért belém a bátorság és nevettem újra.
Aztán, hiszen tudod, hamar kikerültem onnan,
Mert kivétel voltam többnyire, ő pedig ki a frontra,
Ahonnan haza is jutott, isten tudja, miképpen,
Be is lépett a pártba, de régóta nem hallottam felőle,
Azt sem tudom, nem vándorolt-e ki valamilyen
alkalommal.

De most itt a sötét templomban eszembe jutott
 És gondolatban térdet hajtok, de nem Ferencnek,
 A szelídnek, a szegénynek, a szuperköltőnek, a szentnek,
 Hanem a gúnymenüettnak, Boccherini pizzicatóinak,
 Meg Rottmann Andornak (akinek nyugodtan kiírhatom
 a nevét,
 Mert megmagyarosította később, csak elfelejtettem,
 hogy mire),
 Meg C-nek, aki ott lakott akkor, közel a gödöllői
 tornateremhez,
 Amit nem tudtam, hiszen még nem ismertem abban az
 időben,
 De később, amikor még rosszabbra fordult a sorom,
 elrejtett magánál,
 Meg A-nak, aki ugyancsak megmentette az életemet,
 Kéretlenül és csak a rosszallásomat fogadva cserébe,
 És K-nak, a koszorútlanul kimagasló költőnek, akit
 Titkos követségbe küldtem hozzád és aki belépve
 Összecsapta bokáját és „K.L. miniszteri titkár”,
 Így mutatkozott be a zsidótlanító osztag
 Állig fölfegyverzett parancsnokának,
 Nem beszélve néhány nőről, akinek a nevét
 Nem írom le, mert nem szívesen szerepelnének együtt e
 papíron –
 Szóval, mindenkinek e sötét templomban, aki akkor
 Az ép eszemet megőrizni segített.

RAVENNAI BÖKVERSEK

ANEKDOTA

Ravenna nem vasuti csomópont.
A fővárosba sincs közvetlen vonala.
Csak egyetlen fontos helyre. A hajdani
Flottatámaszpont, a kikötő
Több mint ezer éve megszűnt.
Mocsárnak látszik itt a tenger.
A partja szúnyog, légy, miazma,
Alaktalan ipari hulladék,
Iszapot borító homok-
Sivatag. „Állami pínea-
Erdő” – így hirdeti a tábla
A régenvolt pínealigetek
Elcsenevészült maradványát.

RETORIKA

Itt sok minden végetért,
Sok minden vette kezdetét –
Amint egyébként a legtöbb helyen.

És volt, amit nagyon szerettünk,
Más valamit meg nem,
Mert árukapcsolással dolgozik
A világtörténelem.

És ha ettől a gyomrod forog,
Kivándorolhatsz, persze, az időből,
De végül magad is afféle homok-
Fövenysivataggá perzselődöl.

Mert isten vagy a történelem vagy akárhogy,
Ahogy nem szégyen mondanod, nevezd,
Nem fogad be, csak ha kijárod
Eminensen vagy pótvizsgákkal ezt
A nem szakosított iskolát.

Zajló, piszkos piacokon át
Vezet téged is a pálya:
Ezt meg nem kerülheted.
Utad, a magad kiszabta,
Csak ezt érintve tér el.
Hiába, nem hiába
Határoztak meg hellyel és idővel.

És ebből a szempontból majdnem egyremegy
Ravenna vagy Budapest.

ESZMEHARC

Theodorik hamvait a szélbe
Szóratta a győztes Belizár.
Mire a császári város
Föllélegzett, mert az áriánus
Rothadó ragály veszélye
Kezdett szűnni már.

És megtért az utolsó eretnek.

Hála a bizánci fegyvereknek.

A LEVERT KÖVEK

Theodorik piros palotája
Még világít a templom falán.
De mellőle hiányzik
A király és kísérete:
Eltávolították.
Az „új” mozaik mögött
Nyomuk még fölfedezhető.

És hova lettek az alig négyzet-
Centiméternyi, arannyal
És ékszerzománccal befuttatott,
A falról levert pici kockák

A féldrágakő tűzdeléssel?
Talán a helyükre rakott
Előkelő vértanú-szűzek
Gyöngyruháján, piros cipőjén.

És lekerült a feszületről
A megkínzott emberi test
S a párnás elefántcsonttrónra
Feliült világuralkodónak
A szupercsászár Pantokrátor.

KÜLÖNBSÉG

Dogmatörténet? Nem, dehogy.
Ravennában itthon vagyok.
A különbség csak az, hogy itt
A régi meg az új *mozaik*,
Mindegyik ér valamit.

SZÉPSÉG

Hogy szép? Vagy úgy! A szépművészetek
Végasza hát. Már akinek.
Szóval, gondolatunk már nem is háborog,
Ha jobb ízlésűek
A kicsi meg a nagy diktátorok?

SED VICTA CATONI

No persze, nem maradtak az eretnek
Áriánusok se veszteg:
Megtették, amit tehettek.
És csak azért kevesebbet,
Mert idejükből többre nem futotta.

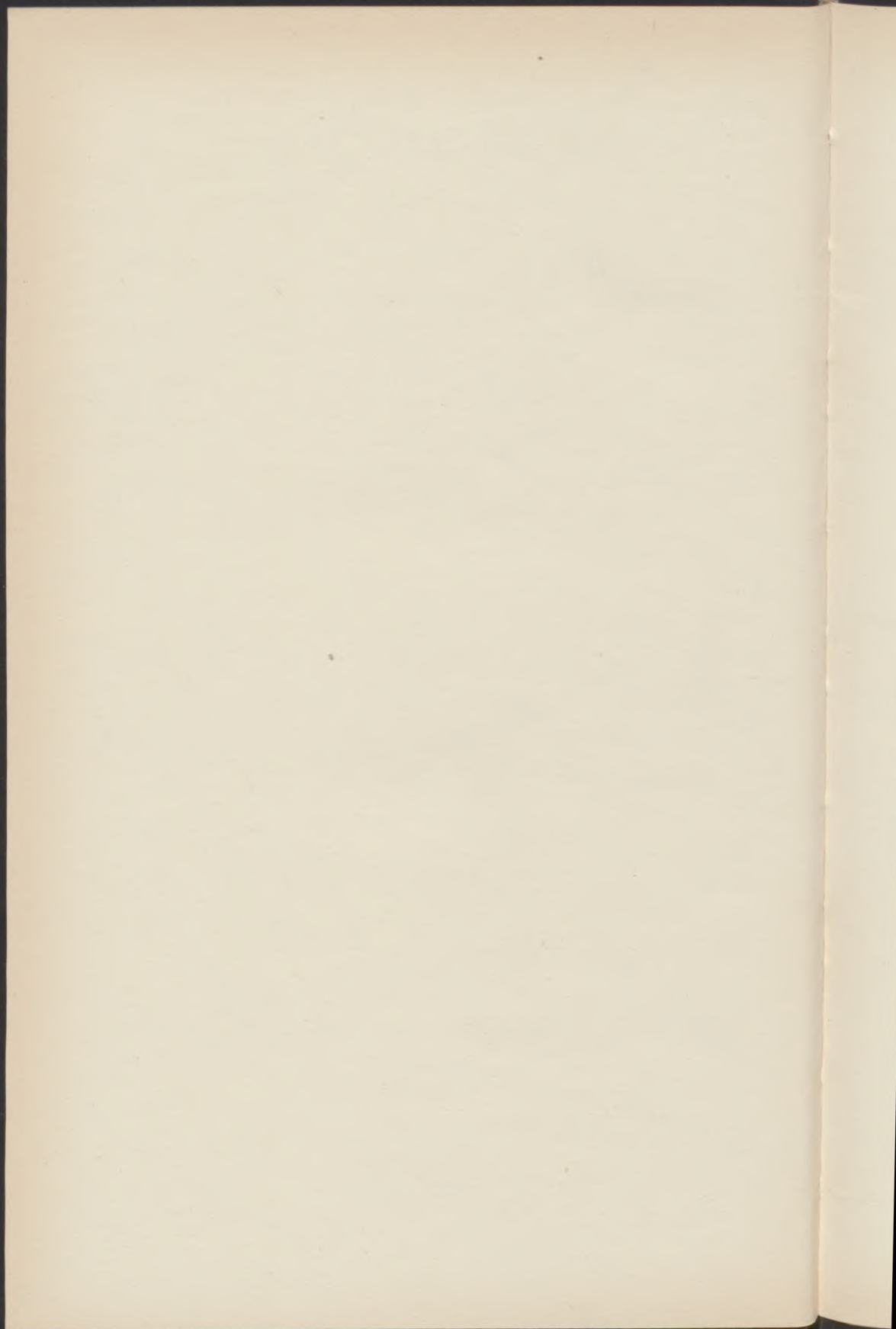
De ha másképp fordul a kocka,
Azzal az ő ügyük ortodoxra,
És részükről jön a haddelhadd,
Senki mögött el nem maradnak:
Egyremegy ortodox, eretnek.

A győztes ügy az isteneknek,
Catónak tetszik a veszített.
De énnekem, bevallhatom titokban,
Már a veszített ügy se jobban.

A PÁLYAUDVARON

A pályaudvaron a pénz
Értékét veszti hirtelen.
A valutának, ami oly becses volt,
Ami oly kevés volt az úton,
Végtöredékét szórjuk szórakozottan
Banánra, borra, borotvakrémre:
Nem érdemes hazavinni az aprót.
Gyűrődéstől se féltjük a ruhánkat:
Nem kell már többé megjeleni benne.
Arcunkat sem a por, korom, veríték
Mocskától: mindegy, hogy szállunk le a vonatról.
Perónon állunk, beállt a szerelvény,
Csak cigarettázunk, nincs mit tenni többet,
Vámrhadamanthystól se félünk:
Az úton nem vásároltunk mi semmit,
Lehúzzuk majd az ablakot és bátran
Kihajolunk az erős, őszi szélbe.
Hazamegyünk.

A TŰZLOPÓ

PESTI ELÉGIA

Micsoda város! Mocsokkal vastagon loccsan a sár.
A gyász biborát latyakkal igyekszik befedni február.
Az ólmos esővel szüntelen szaporodva szemét szítál.

Koromtól feketéllnek erjedve a hókupacok.
Fölsebzett, csonkított teste a lucsokba belevacog
A Városnak, amellyel a sárban is egy vagyok.

A Körút sebeit mint rossz hadivatta borítja a köd.
A Royal, az Emke még fekete, üszkös – már nem
füstölög.

A New York új villanya vibrál a tátogó romok között.

A Városnak, mely a városölő éghajlatot kiállta,
Tápáskodik, kigyúllad meggyötört léhasága,
Nem fullad bele most sem a malteros, terjedő sárba.

Tíz óra. Az élet villanya vibrál még – nem sokáig.
A csüggedés gyámoltalanul berúgva a sárba okádik.
Gyér gépkocsizaj rebbenti Pest gubbasztó éjszakáit.

De micsoda hangok szálltak a Város utcáin át!
Sosevolt remény hallatta itt fiatal füttyszavát,
S szikráztatta föl érveit a végső tisztaság.

Emlékszik fényeire még egymásra villanó szemünk –
Ugye, szegény barátaim, mi mindenre emlékezünk?
A Város kihagyó kőszíve együtt dobog velünk.

Kihagy a Város kőszíve, de meg nem áll soha,
S ha minden követ lerontaná a Végzet valaha,
Az Időben épül újra föl, mert van hozzá joga.

Mert nem a kövei teszik, traverzei, falai,
Ha százszor leromboltatik, megmarad annak, ami:
Meg tudta örök életét a Haláltól váltani.

A Város megváltotta magát és meg tudott váltani
engem:
Ott úsznak minden bűneim a februári szennyben.
Meglett a nagy Feloldozás, a földön, a jelenben.

S kihull szivemből a kárhozat, a magányos bélyegü
bánat:
A Város megváltotta magát és megváltott magának.
Sebeiből felém ragyog a nem remélt bocsánat.

Kihúnyt már minden villany és dereng a ködben a hit:
Tudom, valahogy, valahol majd beszámíttatik,
Hogy itt éltem és egyszer sem akartam élni máshol,
csak itt.

TARKA MŰHELY

Ki szereti a nyári hideget
Mikor haragos tajték a vizen
Mikor a szekrény előtt meg lehet
Állni tünődve mérgesen
Érdemes-e kiszedni a szövet-
Ruhát a komoly ingeket
Meddig tarthat egy napig két napig

A szürke szél az északi
Rohamoz betör átsüvít
A tarka tágas műhelyen
A vizet zápor növeli
Oldalt lép megáll figyeli
Tétlenül eszmél teheti
A sodrásból kivettetett
Kivettetett s valamilyen
Történeten területen
Időn törvényen kívüli
Előjog adatott neki
Megáll a műhely azt hiszi
Félbemaradnak művei
A kezdetek a szüreték

A szédülés a szerelem
Az érlelés a folyamat
Majd fellobog a hold a nap
Kirobban újra a pillanat
A dió duzzad víz apad
Rózsa előnti a bokrokat
Anyagot kalapács veri
A testet idő érleli
Nem állt a műhely mialatt
Az északi szél süvitett
Csak lassítás volt nem szünet
De most rákezdí most siet
Elmozdul a mozzanat
Megy a munka rendesen
Nem maradhatsz ki te sem
Sorban elvégeztetik
Minden ami kelletik

SZEPTEMBERI ÉG

Holdmegvilágította felhő
Fehérséged alakzatod
Még egyszer betör az éjszakába
Enyém vagy-e még ugye megvagytok még
Villanyban izzó szőlőlevelek
Holdfelhőfényben sötétlő juharfa

Mindig veszendő mindig újrakellő
Belőled ki nem fogyhatok
Eltékozolva visszaváltva
Rejtőzve még tán felragyognék
Ha mögöttem eltűnhetek
Életem fölfeketedő kudarca

MINDIG ELŐRE

Elrejtezem a füstködészürkéségbe.
Igaz, köhögtet.
De mögötte senki sem követheti
A távozó lépéseit.

Köhögve és bicegve vonszolódik:
Az élet lopja magát.
Nem először. Hányszor bújt régen is
Ködökbe mocsármagányba
Hatalmasabb ellenség elől
Erőt gyűjteni és kívárni
Az első alkalmat, első,
Ködön átnyilalló
Rőt sugarát a győzelemnek!

Mindig volt kiút. Csak türelem kell
A figyeléshez, a némasághoz,
A névtelen, az észrevétlen
Léptekhez, léthez. Mindig volt kiút.
Mindig volt felszabadító szövetség.

Most nagyobb ellenség, hátrányosabb
Feltételek között.
Nagyobb a köd, szűkül, szorongatott
A türelem, sajogva sántikál.
De a ködön túl micsoda új szövetség
Vonul föl mentesítő
Villámhajóhadával!

Köhögve, vonszolódva
Odáig ellopózni
A füstködészürkeséget
Névtelenül kibírni
Türelemmel a tenger
Felé a mi titkos észak-
Nyugati átjárónkat
Füstködben megtalálni
Előre pionírok!

EZEK VAGYUNK

Keress minálunk olyan társaságot,
Amelyből egyvalaki, legalább egy
Ne ülte volna már börtöneinket
A huszas, a harmincas, negyvenes
Vagy ötvenes években, hol ezért,
Hol meg azért – hiába, ha vidéki
Vendéglő asztalánál bor körül
Veródtök össze, bármely testület
Rögtönzött munkaértekezletén
Vagy lakásszentelőn ismerkedel,
Olyan közegre nem találsz, ahol
Nincs, aki arról ne tudna beszélni
Vagy hallgatni ne tudna, hogy milyen volt
A rács mögött, a szögesdrót mögött,
Mikor, miért, már majdnem egyremegy,
Ki záratott be kit, ki sem kutatja,
Egynemű börtönpárafény lebeg,
A sikkasztót is szinte szépíti,
Tehát ha új tag lép asztalotokhoz,
Vagy koccintást kíván az alkalom,
Ne is találgasd, zároló hevével,

Ha módja volna rá, ki hány felől
Vetné magát utánad, húzd odébb
A székedet, szoríts helyet neki:
Ezek vagyunk – emeljük poharunkat.

A TŰZLOPÓ

I

Agyag agyag agyag
Nemesebb anyagokból
Már nem jutott nekem
Elhasználták az istenek

Agyag agyag agyag
Egy kis vízzel
Keverve tapasztva
Így készültek a figurák

Ki lehelt beléjük
Egy bolygó elem
Talán a fátum
Talán a szerencse

2

Pallas a szűz a hátsólépcsőn
Bocsátott fel az Olymposra engem.
Szégyellte apja – de erről kár beszélni:
Nem ő kellett, hanem a tűz. A tűz!

Hogy lobogott a napszekérről
Elorzott fáklya! De volt hozzá erőm,
Hogy elfojtsam a lobogását:
Nem kérkedtem a kérkedők között.

Pálcakóró nyers üregében
Titkoltam lefelé menet
A hátsólépcsőn rejtve, lopva:
A tűz, a tűz a földre így került.

3

Hányszor csaptam be őket
Az isteneket
A bakszagú bugrisokat
A nemes fejű
A fennkölt mozdulatú
Kapzsi mohókat
A szörnyeteg hiuságot

És mindig és újra
Odanyúltak
A zsírborította
Csontok után
Az olajozottan is
Üresen zörgő
Szavak után

És sikerült
Átmenteni köztük
Mindig és újra
A tűzlopást

4

Hány májamat falta fel
Hány saskeselyű
Hány láncomat törte szét
Mindig és újra Héraklés
A szenvedő istenfia
A szabadító és feloldozó
Aki a végzetet lebírja
Mindig és újra

5

A szándék vagyok, az elgondolás,
És tehetnek akármit öntudatlan
Erőket bujtogatva ellenem:
Felbontom álnaív egységüket,
Amelyben együtt van a szerelemmel
Az öldöklés, bursikóz blöffjeik
Valódi égzengéssel keverednek,
S a jótól, rossztól féltékeny homály
Hárítja el a különbségtevést.
Testvéreimet, a titánokat

Legyűrték. Izzó mennyboltozatot
Emelve vagy a mélység hidegében
Sínylődnek vad sziklák alatt. Csak én
Nem áttallottam lopni, alkudozni,
De túléltem tündöklő istenek
Tünékeny trónjait, én, az előre-
Látás, a választás, a kérdezés,
Értelmes szenvedés, követelő kin,
A sorsa elől megszökött titán,
Ki addig is szabad vagyok s ha ismét
Megláncoltatnak, lesz, aki feloldoz
Mindig és újra. Mert vagyok a Szándék.

BUDAI PILLANAT

Szokatlan meleg áprilisban
Éjfél felé még nyitva az ablak
Villanyvisszfény a Dunán
A gesztenyefa gyér levelein
A diadalívelő hídon
A lámpavirágok
Meg a lassú villamosok
Ereimben zene vörösbor
A tudat mámorea bíbor
Nem leszek túlélő sokáig
Nem kell már törődnöm annyi
Korábbi halállal
Az enyém visszaverve holnapig
A kapun túlra ezt a játszmát
Megnyertem csak egy pillanat
Kotródik a lebírhatatlan
Tőlem hiába vár vivátot
A pillanatot átadom
A túlélőknek bárkinek
Kár volna érte veszni hagyni
Élsz-e még élek szeretlek
Én se mindenben halok meg

HAZUGSÁG

Megrögzött. Ott a *rög* a szó tövében.
Föld röge – de van rög a vérben is.
Vérrög, nem más, a megrögzött hazugság.
Megalvadt vér. A szervezet erős:
Eleven vér a halott vérrögöt
Megkerüli, mintha nem volna, úgy tesz.
Még kompenzál. A szövetelhalást
Új élettel ellensúlyozni tudja.
De mennyi már az elhalt rész! S megint
Új vérrögösödés. Vigyázatok!
A keringés megtorpan, visszahőköl,
Önmaga ellen. Lassúdik a mindent
Lebíró áramlás, megáll, kihagy.
Megdagadnak a végtagok. Hazugság
Lesz az a rög, amelyben gyökereztek.
Ne többet: az érpálya összeszűkül.
A folyamat visszafordíthatatlan.

TITKOS HALOTTI BESZÉD

Ezt az embert én soha nem szerettem.
Sőt, harmincöt év óta nem szerettem.
Akkor tehetségtelen törtetőnek
Láttam, később ügyes bohócnak, kardnyelőnek.
A közös rejtezésben, az álruhás napokban
Mulatságos volt, bár bajtársiatlan.
Később nagyúr lett, gyilkos kiskirály –
Nem! akkor is csak kémkedő lakáj,
Orgyilkos, sycophanta – később végképp meguntan
Turkált a kiemelt szemétdomb-nyugalomban.
Szántam volna, ha – Többé nem lesz rá alkalom.
Akármilyen hitvány volt, mégis gyászolom.
Akárhogy, életemnek mégis része lett.
Látta volt gyászomat, szerelmemet.
A történelem, amit vele láttam,
Hozzá kapcsolt még az is, hogy utáltam.
Hova lett az az undor? Elhamvadt vele.
Mindegy már, hogy milyen volt. Ave atque vale!

Észrevetted-e, ahogy az öregek vigyorognak
Espressóban a lányra, mikor a kávé rendelik,
Vagy csak a pultnál adják át a blokkot, a keményet,
Bélelve forinttal, esetleg cigarettát kínálva helyette,
Vagy szólsz nekik, és csak mert süketek, mohón
vigorognak,
Hisz mindig olyan mulatságos, amit a fiatalok
beszélnek,
És róluk senki se gondolhassa, hogy ez nem hallja,
nem érti,
Vagy hogy nem egyenrangú polgárai ők e világnak,
Sőt, netalán a halál, a betegség, vagy a növekvő
Nehézkedési erő teszi oly szomorúvá
Csontos vagy puffadt arcukat,
Amelyet nagyritkán leshetsz ki, ha néha
Magukba figyelnek abban a hiszemben,
Hogy most senki se nézheti őket, de akad közöttük,
Aki, ha esti utcán jár egymaga, akkor is
Dermedten mosolyog, hogy senki rajta ne kapja,
Vagy csak próbálgatja már koponyája kitartó
Majdani gúnymosolyát – mivel őket

Még nemigen hamvasztják: többnyire elkeverednek
Féreggel, földdel, de a tiszta, fehérítő
Csökönös csontozatuk még bírja sokáig,
Meg a vigyori koponya.

NEM SZÁMÍT

Ha kettesben maradnak,
Már magukra maradtak.
Megszakadt minden összeköttetés
Minden településsel.

A környezet nem számít.
Egyszerre csak a dombhát
Megint beépítetlen.
Megszűnt az összefüggés.
Áll kiszolgáltatottan
A kis kőház magában.
Készleteit kiegészíteni
A faluba két messze idegen
Érkezik a hegyekből.

A környezet nem számít.
A dunaparti házsor
Hirtelen idegen város.
Megérkeztek, az ablakot kitárják.
Milyen fényűző lakosztály!
Miféle tévedésnek
Előnyét élvezik most?

A hídon át, le, gyorsan,
Megnézni az idegen várost,
Hiszen egy-két napon túl
Ugysem lesz maradásuk:
A tévedés kisülhet,
S két ügyetlen kalandor
Eltűnik észrevétlen.

És az idő se számít.
Körülöttük mindig ősz van.
Vörhenyes szín a fákon.
Ideges koronáik
Hullámzanak a szélben.
Mindig vad őszi szél fúj
Elvadult őszi kertben.
A dombháton föl kell túrni a gallért.
Lobog a tűz a házban.

De az idő nem számít.
A Duna mindig ködben.
Mint egy világítótoronyban
Ülnek a nagy szobában,
Állnak az ablak előtt.
Arcuk az ablak üvegjén.
Előttük a sirályok
Lebegnek és lecsapnak,
Fehér sirályok úsznak
A szürke tengeren.
A lakás a vízre kiugrik.

Mert az idő nem számít.
Hány éve? Húsz? Hiába.
Az öregség se számít.
Nem számít okirat, pecsét.
Valami régi bűnnek,
Feloldozatlan bűnnek
Vad köpenylobogása
Tekeredik mögöttük.

A környezet nem számít.
Mert az idő se számít.
Meredek hegytető, vár,
Lobog két árva fáklya.
Két fölnyergelt ló vár az udvaron.
Irat, pecsét se számít.
Járatlan tengeren
Szökevény, régi gálya,
Egy kalandor vitorla,
S az a sziget, ahol a nap leszáll.

Mert kettesben maradtak,
Már magukra maradnak.
Megszűnik összefüggés.
Feltárul összefüggés.
Az ég felén a felhők.
Felhők mögött a holdfény.
Másik felén a csillagok.

A dombtetőn figyelnek
Zúgó fák jóslatára.
Zavartan összenéznek:
Elvégre öregek már.
Próbálnak mosolyogni.
„Micsoda vadregény”,
Mondják civilizáltan,
Pedig tudják magukban,
Hogy ez semmit sem jelent.

Hiába veranda, villany.
Már kettesben maradtak.
Magukra is maradtak.
A megszűnt összefüggés.
Feltárult összefüggés.
A hold lassan kibúvik,
Gyorsan a szél erősül,
Vár omlik, ház üres lesz,
Sziget és gálya süllyed,
Valami közelít a kertben,
Betörik minden ablak,
Űlnek, szemük se rebben,
Míg egymásra mosolyognak.

REJTENDŐ SZERELEM

I

Öltöznöd kell neked is nemsokára
Az álarcosbálhoz

Ugye beengedsz majd ha kopogok
A fürdőszobádba – csak
Hogy lássalak meztelenül
Ugy átmenetileg
Megszokni már nem lesz időm
Mire a lélegzetem visszatér
Már meg is kezdődik a farsang

És mi volna ha késnének egy kicsit

Ne félj idejében
Eljutunk még abba a karneválba

2

Köszönöm, hogy öregesebben
Öltöztél, mintsem hozzád illenék.

Ne vedd föl ezt a piros csizmát,
Inkább a feketét, a tavalyit:
Ugyis elég feltűnő, ha mi ketten
Járunk az utcán, Budapesten –
Minek hozzá a piros nyomaték?

Azért csak fogóddz a karomba:
Ne félj, majd be leszünk takarva,
Hiszen már havazik.

Köszönöm, hogy magadhoz intesz –
És elválík, hogy melyikünk lesz,
Aki lépést a másikhoz igazít.

3

Nem jó taktika, szívem,
Egymásra nézni szelíden:
Abból is ránk sütik csak,
Hogy odabent vadabb a tik-tak.

Az se válik be jobban,
Egymástól elnézni unottan:
Annál nyilvánvalóbban
Látszik, hogy titkolnivalónk van.

Legbiztosabb még röhögni,
Röhögéstől nagyot köhögni:
Lesznek akik annyit látnak,
Hogy ártatlan mulatás csak.

Maradjanak ebben a hitben –
És mindegy is, mit hisznek, mit nem:
Hazafelé üres lesz a rakpart,
És minden csoda három napig tart.

HALLÓ

Halló... Megint te vagy? Honnan beszélsz?
Nem mondd meg? Tudom, nem mondhatod meg.
Miért nem jössz el oly régóta hozzám?
Csak nem az, hogy...? De nem, se te, sem én
Nem így szoktuk mérni, hogy mi a hűség.
Emlékszel még? Hű maradtam tehozzád
Magam módján, Cynara – hisz tudod.
Vagy nem engednek el több randevúra,
Mert téged akarnak kímélni? Túl
Öreg vagyok már hozzád, úgy találják?
És hogy legyen elég nekem a hangod?
A te hangod. Talán igazuk is van,
Talán többet ki sem bírnék. A hang
Is túl sok már? Hallgatsz? Halló! Te vagy?
Nem is felelsz? Szétbontottak? Ha tudnám,
Honnan beszélsz.

AKI ÉJSZAKA MENT JÉZUSHOZ

Éjszaka, hogy meg ne lássák.
Elvégre nem akárki volt.
Főember a zsidók között.
De Nikodémusz nem ügyeskedő ész,
Okosságtól korlátolt értelem:
Tudta, hogy csak Istentől jöhet
Az új tanító. Hallani akarta.
Tanulni tőle ment éjszaka hozzá.
De nem tudta, hová tegye,
Hogy aki meg nem születik ujonnan,
Isten országát nem láthatja meg.
„Hogyan szülessen az ember, ha vén?
Anyjának méhébe másodszor is
Bejuthat-e, újjászületni onnan?”
És kóválygott a feje a szavaktól.
Hogy test az, ami testtől született,
De ami a lélektől, lélek az,
És szél fú, ahová akar, zúgását
Hallod, de nem tudod, honnan hová,
S ahogy a pusztában Mózes a kígyót
Bottá emelte, az ember fiának

Emeltetnie úgy kell fölfele,
És mindezt szeretetből – a Fiú
Nem kárhoztatni jött el a világot,
De megtartani.

A látogató
Felelt-e rá? Néhányszor bizonyára
Közbeszólt, mert bátor elme volt,
Csak öreg már s nem látta be, mi szükség
Víztől és lélektől ujjászületni.
De nem jegyezték föl a szavait,
Nincs nyoma, hogyan lépett ki az éjbe:
Nem érdekelte őket Nikodémusz.

De felbukkan megint egy pillanatra
A főemberek között,
Mielőtt megindul a hajtás.
Nem jegyezték föl, csak egy mondatát:
„A mi törvényünk kárhoztatja-e
Az embert, ha meg nem hallgatja őt,
Kitudni, mit cselekszik?”
De kifizették: „Csak tudakozódj,
Támadt-e próféta Galileából?”
Leszavazták őt, aztán hazamentek.

És aztán a történet folyt tovább,
Ahogy kellett, és megmaradt a holttest,
És titkon eljött, aki éjszaka
Járt Jézusnál, és mirhát, aloét

Hozott magával, holtaknak valót,
S eltűnt, nem kérdezték, honnan hová:
Nem érdekelte őket Nikodémusz.
És aztán folyt a történet tovább.

MIMNERMOS TÉMÁJÁRA

„Élni mit ér, mi öröm van arany szerelem
tüze nélkül?”

Szabó Lőrinc fordítása

Mennyi éve mennyi ágyon
Ugyanegy testnek mennyi változása
Hány város amit bevettek magukévá
Tettek ugyanegy pár testnek
A változásban maradandó
Folyamatosságával

És test a testnek test a testhez
Hol itt hol ott valamely ágyon
Reggel éjfélkor délután
Amikor a két arc mosolygó
Hullámaiba hullámain át
Szánt a sötét szél

Mi lesz ha vékonyodik végleg
Vivőereiben a vér
Ha hideg homály keserűség
Tódul a hevület helyére
Ha hiú helyettesítésre
Higul majd honában a hormon

És mi lesz ha marad még
Marad eltöltenivaló
Pillanat hónap év idő
Marad mibe feküdni ágy
Esetleg város is halálig

Élni mit ér
Mit ér mi öröm
Mi öröm van arany
Van arany szerelem
Szerelem tüze nélkül

S a forró dél borulni kezd
Hanyatlik a hőség heve
Aranya híg homályba húl
A harapás a szorítás
Lazulni kezd a lebegő
Áldozat a király kihull

De közben ketten ők kihúlt
Sötétségükbe kivonulnak
És szánt a szél fekete tóba
Fekete szélről felszítottan
Fekete fák közt feketén
Tüzelő nélkül ég a tűz

AZ ÉJSZAKA KERTJE

Az éjszaka kertjében a fák
Indulásra készen inganak.
A sűrű árbocok fölött
Ragyog a telihold.

És minden éjszaka
Holddal vagy holdtalanul,
És veretnek, áznak,
Hintáznak az árbockosarak,
És a lengő kerthajó
Kifuthat minden éjszaka.

Ne vessünk hát, ha nappal,
Minden éjszaka után
Közelebb-közelebb
Nyomul a skorpió sereg,
Leghátul a három
Vezéróriás
Azt hiszi, bekerít.
De bármely pillanatban
Könnyű lesz behajózni:
Nem lesz nehéz a málha.

– Ilyen régimódi
Hajóra behajózni?
– Igazad van, de persze
Háromszáz év alatt
A korral nem haladt
Az éjszaka kertje.

Fekete fákat ingat:
Bízzuk hát rá magunkat,
És mire ideérnek,
Mire a ház leégett,
S a hajsza megkezdődött,
Csörögnek már a csörlők,
A hold úszik fehéren,
S ahogy tanultuk régen:
Húzzátok fel a horgonyt!
Isten veletek, partok!

A KÉPTELENSÉGEK PARABOLÁI

A képtelenségek parabolái
Egyre mélyebben vágnak életembe –
Lesi az őrség, hol lehet megállni,
Mielőtt szöknének a végtelenbe,

S a barbakánt kissé megreparálni
Ideiglenes végső védelemre:
A lehetőség bármilyen parányi,
A gyilokjárón várnak még feszengve,

Ha csökken is tán az esély utána,
Teljes fegyverben vonulhatni el
A megmaradt lobogót lebocsátva

Szaggatott gyász dobpergéseivel,
Hogy aztán a szabad fosztogatásra
Köröskörül megadassék a jel.

KETTŐNKÖN A SOR

Minden volt, ami tőlem telhetett.
Ugy értem, élet és jelenvalóság.
Kész elemek új kombinációját
Kísérletezhetném ki. De minek?

Nem bennem, szemben a fürkészhetetlen.
Kitárt karral, konokul közelít.
És hátha azt a nemvolt valamit
Próbálgatni szövetkeznénk mi ketten?

Megindulok, mögöttem temető,
Előttem az a bizonyos jövő:
À nous deux maintenant – mint Rastignac.

Belevetem magam, de a tömegben
Eltűnni nem fogok, mert nélkülem nem
Lehet meg az sem, az a más világ.

KERÜLET

Túlfutott egy állomással.
Túl nemcsak előre de oldalt.
Egy másik külváros felé.

Hol is volt az az átkötő út?
Negyven év negyven év.
Nem sokat változott azóta.

Igaz hogy most a neonok.
De nem változott a fényarány
A belvároshoz viszonyítva.

Vagyis viszonylagos sötétség?
De viszonylagosságot nem ismer
Ebben a külső kerületben.

Itt minden abszolút volt.
Fagy feltétlen foka februárban.
Kérlelhetetlen kerület köve.

Csak megrezzen mikor megolvad.
Mikor átbújhat a kísértet
Kísérteni kezd a kő is.

Most is magában áll a nagy ház.
Ellene védte sárga bástya
Azt akiért e tájra jött.

Mit számít hogy most neon ég?
Mit számít autóbuzsmegálló?
Megvan a piac és a patkány.

Koratavasz estködében
Üres bódék imbolyognak
A nagy patkány megint kísért.

Csak ő nem kísért nem jelent meg.
Most sem. Laza haját a szél
Nem táncoltatja lámpaködben.

Belekiált a visszatérő
Az üres ködbe: „Nem vagy itt.
Pedig eljöhetnél. Nincs derű

Utólag. Nincs megbékülés!
Miattad nincs bocsánat. Eljössz
Kivezetni a gyűlöletből?”

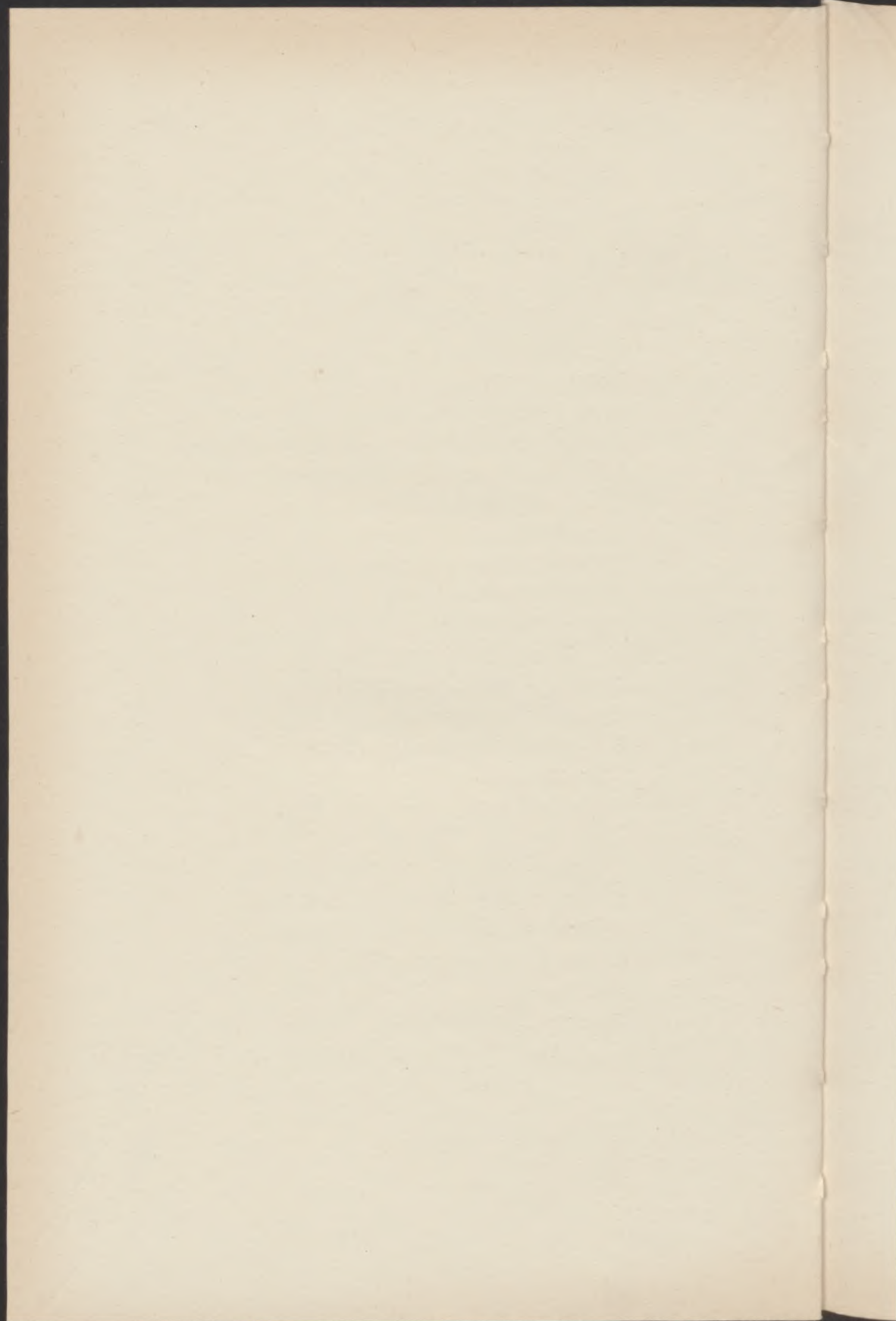
Csak a magányos sárga ház.
Üres piac ködben a patkány.
Csak a kerület a kerület.

A be nem tartott randevú.
Visszafordul. A szíve száraz
Mint a géppisztolykattogás.

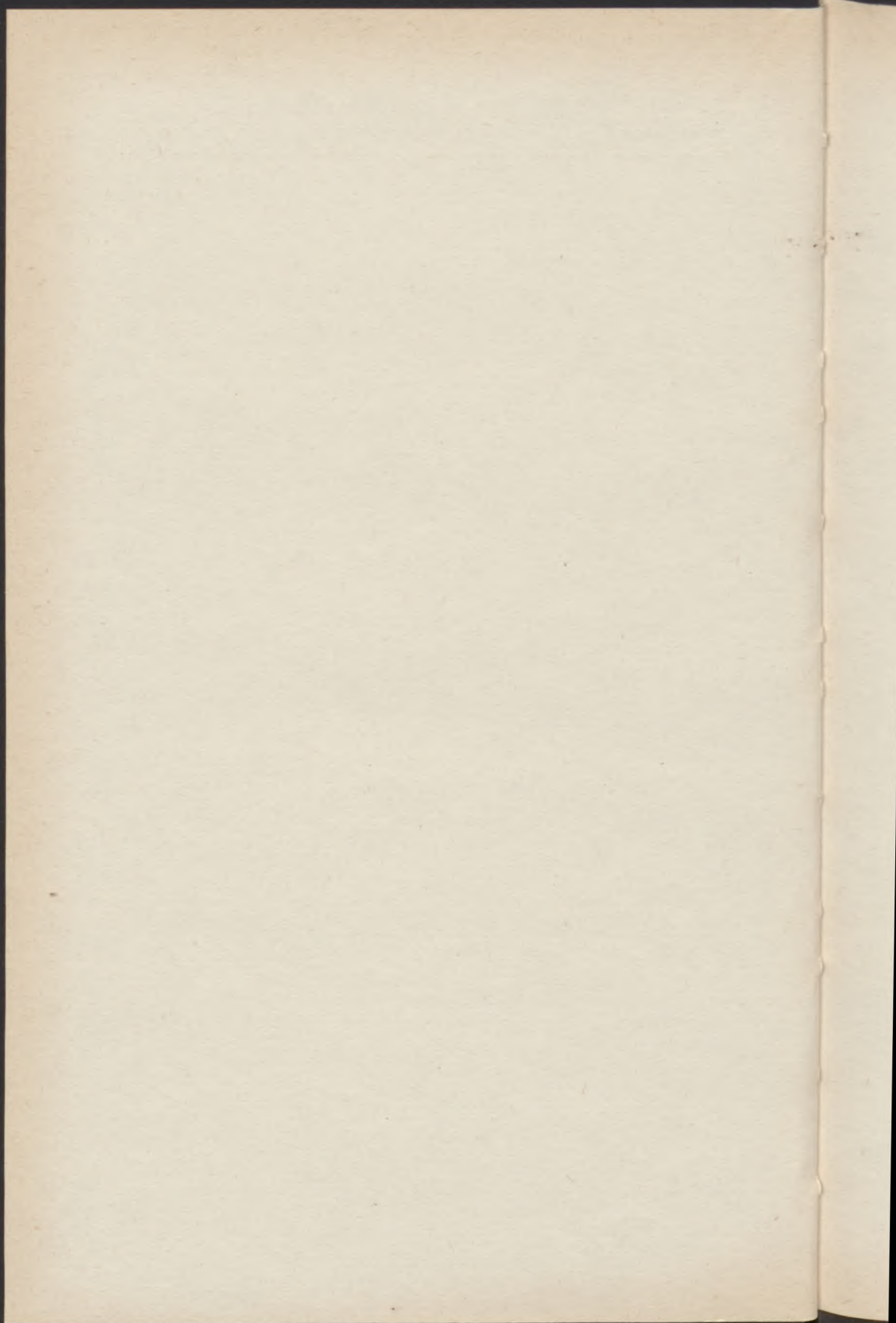
ELŐJOG

Lehet
Hogy innen még az omegán
Vagy ahogy régen mondták, túl az óperencián
Vagy – miért ne álljon itt korszerű kánon? –
Túl a kellő galaktikákon
Van rajtunk kívül is valami élet,
Akár férgek, akár magasabbrendű lények
Jáára berendezkedett
Tökéletes társadalom,
És valamely szuperszaternuszon
Akad fejlettebb foku szerkezet
Felfogni fényéveken át
Kisugárzott, értelmes, oszthatatlan
Primszámaink növekedő sorát:
Hiheti, aki tudja –

De megmarad előjogunk, a földi
Rejtelem, amit mi és csak mi értünk:
Mi voltunk képesek istent kínozni, ölni,
Sírjára követ hengeríteni
Annak, aki
Mindig és újra meghal értünk
S minden húsvétkor itt támad fel újra.

SZATÍRÁK ÉS EPIGRAMMÁK

ÖNÉRZET

Megértem, asszonyom. Meg. Az a kutya férje
Elkutyálkodott. És maga nem tűrte ezt.
Világos. Végre is van asszonyi önértet.
Elváltak hát. És maga, persze,
Viselheti *volt* hitvese nevét.
Ez a legkevesebb. Ami jár, az dukál.
Tovább. *Volt* férje – mert az élet megy tovább –
Elvette *volt* kutyálkodása tárgyát.
Jogában állt. – Hohó! Kezdem nem érteni.
Szóval maga nem hajlandó – nem és nem! –
Osztozni – hogyan is mondjam? – azon a hm, hm...
De önértettel osztozik nevén.
Miért, asszonyom? Arra kényesebb?
Vagy gondolja talán, hogy *az* lényegesebb?
S a lényeges vagy a lényegtelen
Alkalmasabb az osztozásra? Hm, hm.

EGY ASSZONY SÍRVERSE

Nem volt neki más fegyvere,
Csak az a kis állati deleje.
Macska volt, akinek nincsen karma,
Se törvénye más, csak a *karma*.

ELASZOTT DÁLIÁK

Hát igen, ez a szárazság.
Elégtek mind a dáiák.
Tavasszal ültettem őket:
Gondoltam, szegény uramnak
Jó lesz, ha majd nyáron temetjük.
De nem akartak megnőni sehogy sem.
Boltban kellett venni a virágot.
Hiába ültettem a dáiákat.
Hát igen, esőtlen nyár volt, kegyetlen.

TÚLÉLNI

KÖZJÁTÉK A LUKÁCS USZODÁBAN

A korlátnak dőlt a jellemszínész
Behemót szőrös testén tarfejével.
„Hogy az a Csortos mekkora művész volt” –
Kezdte a tapintatlan kabinos.
„És milyen elegáns, micsoda úr,
Hogy tudott enni, legyinteni, nőzni.”
És így tovább, egy félórán keresztül.

Állt Mohari, hallgatta rég halott
Nagymesterének magasztaltatását
Mind láthatóbban lankadó kedéllyel.
Majd közbevágott: „Tudja, mi különbség
Csortos között meg köztem?” Föltekintett
Értetlenül a lelkes kabinos.
„Hogy Csortos meghalt, én meg élek és
A vízbe ugrom.” És ahogy beszélt,
Úgy tett. De még tempózva is a vízben:
„Meghalt, meghalt...” – csak ezt dohogta egyre.

S egy hét múlva egy könnyed szivroham
Ledöntötte bozontos férfitestét.

Csortost szmokingban láttam utoljára
A Kis Lúdláb éttermében a német
Bevonulás estéjén, Moharit
Fecskében az uszoda teraszán.
S én, aki naptündöklésben kajánul
Hallgattam őt, most falnak vetve hátam
Figyelgetem nagy rozsdá levelek
Lebegését a tiszta zöld medence
Tükrén, míg a terasz fölé behajló
Hatalmas törzsű platán ágain
Öt-hat dérfogta szélütött levél
Vacogva példázza – no, hogy is mondják
Divatosan? – a túlélés hatalmát.

EGY NÉMET ÉRDEMRENDRE

Miért is kapták ezt a sok keresztet?
Mert népeket keresztre feszítették.

A KOMOLY KONYHASÉF

Demokraták, plutokraták,
Igyák csak az angol teát.
Nem így, aki győzni akar,
Plantát iszik minden magyar.
Egy szerelem három éjszakája

Itt ez a tekintélyes pecsenye.
Nem mondom, jó hús, színhús, laktató,
Szemre is tetszetős, csupán a sót
Felejtették le róla, nem beszélve
Leleményesebb, ravaszabb fűszerekről.
De azért szó mi szó, szolid szelet,
Jóllakhatik belőle, aki éhes.

De mit mond a szakács? „A magyar étel
Komoly s becsületes, nem tűri el
Az ízek ingerlő iróniáját,
A fűszert, mely nyugati fényüzés,
Dekadens ínyek lankadt léhasága.
A fűszeres étel magyartalan.”

És alighogy az irodalmi séf,
A mi istenáldatlan főfőszakácsunk
Így nyilatkozott, nagy riadalom
Rezzen végig a magyar éjszakán.
Felhördül Fazekas, Csokonai:
„Hát hogyhogy? Mi ne volnánk magyarok?”
De hasztalan. Petőfi ismeretlen

Sírjában hánytorg. Nem így Arany:
Ő nem lepődik meg – hiszen tapasztalt
Egyet is, mást is Nagyida után –,
Szétnéz, halandó létünk cukrozott
Epéjét emlegetve félreáll
S lemondóan legyint. Már menekül
Kar karban Mikszáth, Jókai, fenébe
Kívánva gúnyt, öngúnyt, iróniát,
Humort, hanyatt-homlok, egymás hegyén-
Hátán a hígak, mélyek egy kupacban
Kotródnak el, Karinthy szótlantul
Veszi kalapját – hozzászokott ehhez,
És mind a mieink, kiket e konyhaséf
Már nem először ebrudal ki innen,
És akiket először nem is ő
Akart kiebrudalni.

Hát a só,
A bors, a paprika, kömény, a mustár,
Kapor, kakukkfű, tárkony, szegfűszeg,
Petrezselyem, sáfrány, angyalgyökér,
Gyömbér, babér, fahéj, vanília,
Mind kimaradjon minden ételünkből?
De fogyaszthatjuk e fűszerezetlen
Felsálszeletet – ha bírjuk gyomorral.
Nem mondom, jó hús, színhús, laktató...

MISZTICI

Már harminc éve zengi Misztici,
Hogy viszolyog attól, ami egyedi,
Igy többek közt a saját földi életétől,
Mert ő csupán a megsemmisülés felé tör,
S a létben semmi mást, csak nemlenni szeretne,
Hogy visszaolvadjon a végtelenbe.
De reméljük, hogy még hallhatjuk egy kicsit,
Vagy százhusz évig így zengeni Miszticit,
Ilyen erőben és egyedien.
S hoppon marad végül a végtelen.

INCIFINCI

Jobbról gyűlöl, de bal felé denunciál
A kényes franciázó, Incifinci Pál.
De oda se neki! Nem az első eset,
Hogy ilyen rondírással jegyzik nevemet
Irodalomtörténetek málló sarába.
Ettől mocskos ma is a Zagyva meg a Rábca.

TEGNAP ÉS MA

Tegnap még hurkot vetett a nyakamba
Ez a bakszagú banda
És éppen
A realizmus szent nevében,
Ma pedig
Valóságfölöttivé vedlenek
Ezek $\frac{\text{a népi-gépi-képi}}{\text{az éber-héber-stréber}}$ * káderek.
Ezt is meg kellett érnem.
Megkapnak minden régi s új ragályt
S ma megint én vagyok nekik a retrográd.
Mindegy, mikor mi ad nekik hevet,
Nyugat vagy Kelet,
A sör, a vodka vagy a francia konyak:
A fő az, hogy elég mozgékonyak.

* Nem kívánt törlendő

PSSZT!

„Micsoda komisz versek!” „Psszt, barátom!
Csak meg ne hallják!” „No de hát cacatum
Non est pictum – ezt ki nem tudja?” „Mindegy!
Csak nem akarsz kompromittálni minket?”
„Ő kompromittál!” „Nem, ő lobogó,
A hajthatatlan, meg nem alkuvó.
Nem a vers számít: az irány, a hit,
Az iskola, amelyhez tartozik.”
Én kapható vagyok az alkura:
„Üdv, cacatum! Éljen az iskola!”

JERIKÓ FALAI

Tiltottátok, pedig nem is volt éppen rossz regényke.
Becsét a tilalom hamar emelte négyzetére.
A titkos hírverés onnan emelte köbre.
Két-három év alatt így lett „a rendszer üldözöttje”.
Hírneve áradását már nem tudtátok visszatartani,
Leomlottak előtte Jerikó falai,
És végül megjelent a rég lihegve várt művecske
Díszkiadásban és mártírkoszorúval övezve,
Sőt egy pillanatig világreflektorfényben álltunk:
Egy oldalt áldozott az ügynek a *Weltdeutsche Zeitung*.
Mit tudtok tenni? Tán még visszanyerhetnétek.
Csak udvaroljatok: máris közeledik felétek.

TÓBIÁS

Följelenteni még Pesten tanult
A nagy főiskolán Denunci Tóbiás.
Engem is följelentett, de megúsztam.
Megúszta ő is – idejében felcsapott
Szabadsághősnek. Most Bécsben jelent föl,
Csak ellenkező kategóriákban,
Amivel is jól jártunk mind a ketten:
Neki ez nagyobb lehetőség, énnekem
Kisebb veszély, elvégre is a hajtás
A hírnevemre megy, nem a nyakamra.
De mi lesz, ha elfogja őt a honvágy,
Őt is elfogja és haza jön, ünnepelt
Megtérő új, fejlettebb technikával,
Feje körül nyugati dicskörével
Folytatni a régi szakmát?

VOJTINA LEGÚJABB LEVELE
EGY FIATAL KÖLTŐHÖZ

Hogy milyenek a verseid, fiam?
Mondhatnám, makulátlanok. Az ízlés
Hiába keres bennük bökkenőt,
Nincs amiben egy percre fennakadjon –
Mint autósztádán jómárkás kocsi,
Gondtalan gördül: göröngy, érdekesség,
Város, vidék se fékezi futását.

Formát s matériát (amennyiben
Nem durvaság utóbbi verseiddel
Összefüggésben említeni) biztos
Mederben tartasz – szűk meder, igaz,
És nem te magad vájtad verseidnek:
Húsz évvel ezelőtt előkelő
Elődeid, Pilinszky és Nemes Nagy
Ágnes ez új, remekmívű csatornán
Vezették át költészetünk honi
Beltengerébe Rilke mágiáját
S Trakl átszellemült idegbaját

Babitsunk és Attilánk bonyolultan
Ellenpontosított fűgarendszerének
Lágyabb hangnemeivel magyarítván
Villantva váltakozó vegyítéssel.

De te már ne ácsingózz új elemre,
Még ritmikában sem. Jobb, ha beéred
A jó öreg jambussal – nemzedékek
Tapostuk ki a számotokra, míg
Kényelmes nem lett, mint puha saru
– Hogy is mondjátok? mokasszin – amelyben
Járni – nem is: csoszogni szoktatok.
S ha korszerűen szabadverset írsz,
Olyankor sem kell átallnod, titokban
Eljambizálni. Mert e jól bevált
Mértékből néhány elrejtett ütem
Elég, s a nosztalgia gombnyomásra
Bejön, mint fősláger a wurlitzerben.
Az érdeesebb hangoktól óvakodj!
Bolond lennél, elhagyni járt utat
Járatlanért. Zavarba ejtenéd
A kritikusokat: hová tegyük?
Mert nekik csak az van, amire címkét
Ragaszthatnak; ha ez nem sikerül,
Úgy tesznek, mintha nem volnál. Viszont
Ha címkeképes vagy e származással,
Kifoghatod s *modern* költő leszel.
Mert mit mondunk modernnek? Amiről

*Már tudjuk, hogy modern. Azt, aminek
Modernségére ráismerni vélünk.
Miértis az újdonság védjegyét
Többnyire tegnapi portéka kapja.*

Utánozd hát őket, de isten őrizz,
Hogy mindenben utánozd. Verseikből
Nem tudták ők végképp kiirtani,
Ami ellen fordultak, amitől
Elfordultak, nem tudtak szabadulni
Minden súlytól, földi nehézkedéstől.
De mire volna jó neked ilyen
Fölösleges teher? Te is tanultad,
Hogy a modern művészet *kihagyással*
Dolgozik. Nehéz módszer, ha ugyan
Van mit kihagyni. De megy mint a víz-
Folyás, ha nincs mit. E boldog hiányt
Nehogy pótolod! Csupán az úrhajósnak
Okoz nehézséget a súlytalanság:
Költőnél természetes állapot.

Poézisodnak egyik nagy előnye,
Hogy csupa sejtetem és sejtetés,
S mindezt anélkül, hogy az olvasónak
Bármit is meg kellene sejtetni.
Mert verseidnek olvasásakor
Ugyan kinek jutna eszébe, hogy
Miféle szerzet vagy, öreg vagy ifjú,
Fiú vagy lány? Nem kérdezi, ne is
Kérdezze, mert te több vagy mindezeknél:

Személytelen vagy. És személytelenség
A modern költészet nagy jelszava
És terve. S ezt a nagy feladatot
Te megoldottad maradéktalan,
Nem úgy, mint Saint-John Perse és Eliot,
A két imposztor álszemélytelen,
Kik műveiket rejtett adalékkal
S magukra-utalással teletömték,
S az ajtón nagy garral kikergetett
Személyiség a nyitott ablakon
Titokban visszamászott. De te nem csalsz,
Te éber vagy, te nem engedsz egy rést sem,
Amelybe a személyesség becsúszhat,
Te elvont vagy és áthatolhatatlan,
Mint hőségben hófehér nylon ing,
Dogmáknak bedülő, becsületes
Balek, ki megtalálja számítását.

Mert képzelj el, hogy egy kis résen át
Beengedsz valamit a verseidbe
Az életedből: teszem azt, csak annyit,
Hogy utazol a tizenkettesen
A kislánnyal, s mert vele utazol,
A zsúfolt, fojtott levegőjű jármű
Elragadtatást hordozó közeg lesz.
„Hohó! Mi az? A pesti Nagykörúton
Tündéri mámorbuszok közlekednek?
Micsoda propaganda és lefekvés!” –

Piházna rád a Parnasszus. Családod
Csalódna benned. Sőt, maga a kislány,
Kit verseidbe engedté, talán
Ő is szégyellhetné magát miattad.

Még rosszabb is történhetik veled:
Például észrevesznek téged is
Előbb-utóbb az illetékesek.
Mondjuk, hogy így, körülbelül: „Ez ifjú
Jó útra lépett. Bár tapogatózva,
Mégis a *mi* új életünkről ír.”
Akkor majd nézheted! Magad mögött
Felégetve a hidak, és ha orrod
Írányában indulnál meg, a végén
Közéleti költővé koszorúznak
És bámulhatsz, mint számár a hegyen.
És mert elég, ha a költő kisújját
Nyújtja oda, az élet hajlamos rá,
Hogy azonmód egész karját bekapja –
Hovatovább nemzeti és magán
Tilalmak után elkerülhetetlen
Hivatalos tabukba ütközel.
Kétközben leszel. Be leszel kerítve.
Se ki, se be! És töprenghetsz magadban,
Hogy kettő közül melyiket kövesd meg,
Melyik előtt tarts önbírálatot.

Hát szükséged van ilyesmire? Bölcs
Akkor maradsz, ha élet, gondolat,
Történelem, sőt, bármi tartalom
Kívül marad költészeted küszöbjén.
Te ragaszkodj a tiszta semmihez,
Hajlíthatatlanul, nemalkuvóan.
Felfigyelnek rád akkor is. De ellen-
Feleid becsülését is kivívja
Ez a töretlen következetesség
S elnyeri neked a kitüntető,
Az „Őfelsége ellenzéke” címet –
És nálunk még előkelőbb e rang,
Mint Nagy-Britanniában.

Hogy ezen-
Kívül mit kellene még megtanulnod?
Semmit, fiam. Részint reménytelen.
Részint fölösleges. Ne bonyolítsd.
Pótol tartalmat, nyelvet, leleményt
A következetes, a tiszta semmi.

VOJTINA LEVELE
EGY MÁSIK FIATAL KÖLTŐHÖZ

Tisztulj? ne tisztulj? kérdezed férfikorod küszöbén.
Ha rám hallgatsz, egy tapodtat sem szabad engedni,
öcsém.

No persze, abba a korba jutsz, amelyben azelőtt
A költő megérett, lehiggadt, a feje lágya benőtt,
Vagyis leegyszerűsödött, ahogy mondani szokták
Az ántivilágban, amikor becsülték az ilyesmit – de
manapság

Sokféle veszélyel jár az egyszerűség.

Mert ki a fene akarná, hogy megértsék?
Hogyisne! Hogy végül még elolvassák!
Tudod-e, hogy kik azok az oihák
A Capilláriában, Karinthy nőnemű lényei,
Akik csak bizonyos szervükön át hajlandók a művészetet
megérteni?

Oda kell nekik belesúgni – többek között – a verseket.
Ma már a legtöbb olvasó – mindegy, fiú vagy lány – ilyen
oiha lett,

Mert semmi szellemi holmi az agyába nem hatol,
Csak a zsigereiben fogja fel, a hasa alatt valahol,

És nem olvassa el, amit érteni vél, mert nem értelmet
keres,
De amit nem ért, azt sem olvassa el, mivel fölösleges:
Épp csak hogy belekukkant, egy-egy percre odafigyelve,
És bele-beleborzong az a nagy *modern* lelke.

És valljuk be, barátom, jobban jársz, ha nem értik
Versedet, s nem olvassák, vagy legföljebb ha félig.
Igy *imponálsz* nekik, és aki belekezd
Művedbe, áhítattal rebegi: *numen adest* –
Vagyis meglátja rögtön, hogy valami áll előtte.
Míg ha tisztulni fognál, és leegyszerűsödve
Mondanád mondandódat, kisülhet, hogy mit ér
A vajudó hegyekből kibújó kisegér.

Szóval, mindent bele, továbbra is! Időt
Se hagyj az olvasónak! Mielőtt
Föleszmélne, knokautold őt, talál
Gyomorszájon! Elvégre nem apád.
És ha egy-két horogütéssel el tudod
Kábítani, azon túl nem figyel, csak lihegő médiumod.
És ne félj, nem tudna, de nem is akarna vissza-
Ütni: az olvasó manapság – mazochista.

Márpedig az ilyen horog- és gyomorszájütésnek
Legbiztosabban beválnak – te is tudod – a képek.
Hát képre képet! kicsire sose nézve:
Hogyan illeszkednek egymáshoz és pláne az egészbe.
Persze, nem hasonlatot! Ki beszélne ma ilyesmiről?

Divatjamúlt szó, mely még mindig imígy-amúgy *értemli*
kapcsolatot jelöl.

De a *kép!* az igazán szabad, amely már nem is asszociáció,
A szent Imago, amely garmadában is, szalmakazalban is
összefüggéstelen, magánvaló!

Bár vannak vén salabakterek, akik ebben is akadékoskod-
nak –

És még *modernnek* nevezik őket! Mi is volt a bogara
Eliotnak?

Hogy a képeknek *rendje* van és ez olyan alapos észmunkát
követel, mint egy jogi bizonyítás,

És az olvasó szánjon rá annyi fáradságot, mint bonyolult
döntésre a lelkiismeretes jogász.

Még mit nem! Hát mi a líra? Jogi eset? Vagy körmönfont
tarokk-játszma?

Ne is hederíts az ilyen racionális gáncsoskodásra!

Te csináld, ahogy jön. Mert tanúd rá Juhász

(A Ferenc), hogy a költészet akkor igazi, ha szuverén
látomás.

De most kapok csak észbe, hogy van itt egy kis bökkenő.

Kényelmetlen a példa: célzol rá – visszalő.

Mert igaz, hogy a képei tolongva egymást tapossák,

De a gomolygás mögött titokban ott az alaposság,

És bármi túlsúllyal ér el a totális látomásig,

A riasztó rázkodásban egy részlet sem hibázik,

Sőt, szertelen képzeletét bármeddig csigázza,

Aprólékosan pontos minden lidérces látomása.

No és mit ér vele? Vagy hajthatatlan
Ellenségeit ez akadályozza abban,
Hogy zagyvaságnak mondják műveit?
Nem, itt a pontos rendszer nem segít,
De épp oly kevésbé hatja meg tömjénezőit,
Kik pontosságát észre sem veszik, vagy legalábbis nem
igénylik,

S kisebb költőnek anélkül sem tartanak –
Mert híveit vonzza, mint ahogy ellenfeleit taszítja, a
feltételezett összevisszaság.

Szóval, ügyelsz, nem ügyelsz, egyremegy. És mi ebből a
tanulság?

Kár volna nyakadba venni a fölösleges munkát.
Tudod, a bölcs, az más kárán tanul.
Te ösztönös légy, zabolátlanul.
Bolond volnál, tudós könyvekben bogarászni:
Jobb kosaradba tücsköt-bogarat belerázní,
Ha van közte atom, radar, galaktika és más eféle holmi,
Csak el ne mulaszd, kellőn kavarni és kutyni.
Mit számít az, ha nem tudod, mi fán teremnek?
Bátran bele! Hadd tartsanak modernnek.

És abban se utánozd e Ferencet,
Hogy a lávahabbal együtt hatalmas sziklákat görget
Vulkánja, ha *kitör*, és nem csak füstöl és pöföget:
Nem az a te dolgod, hogy elmozdítsd a köveket.
Hiszen a képhalmozás, a képgomoly, mióta ő él vele,
Köztudatunkban amúgyis a férfiasság meg az erő jele,

S ne félj, hogy ez a minősítés nálad ne fogna beválni:
Hogy hord-e magot a *te* ömlenyed, arra senki sem
kiváncsi,

Valamint azt sem fogja senki megállapítani,
Hogy tőle tehozzádig nem hullt-e ki valami.

Vagy nézd meg inkább a pávát – nem a tarkát, a fehérét:
Ahogy szétterjeszti a farkát, az legyen példaképed.
Nem hasznossági tollazat ez, és semmiképp sem
racionális:

Nem lehet messzire jutni vele, habár egyúttal szárny is.
E tetszetős tollazat mégsem egészen érdeknélküli:
Repülni ugyan alig tud vele, de a nőstényt bűvöli.
S bár az arany-ezüst tollazat nem bővelkedik mintákban
és színekben,

Kit egyszer elkápráztatott, csak nézi önfeledten.
És ha a szédítő sátorozásba belekezdett,
Az elkápráztatott szem hogyan is látná meg a parányi
fejet, az idétlen pávatestet?

Ezt kövesd, öcsém. És ha kellőképpen halmozod a képet,
Ne félj, hogy a kellő hatását el nem éred,
Vagy bárki is a képhetvenkedés káprázatában
Észrevenné, hogy a vers feje és törzse milyen silány – ha
van egyáltalában.

De azért nálad – úgy magunk között – mégis csak legyen
valami

Csekélység, éppen csak aféle *alibi*,

Amelybe a vaksi gyanakvás bele nem akad,
És megkapaszkodhatik benne a kényelmes jóindulat –
Mert ha nem tévedek, mindennek tetejébe
Kacsintgatsz olykor még egy kis állami korszerűségre.

Nos, mondanék neked valamit – ha tanácsomat
elfogadnád:

Az ilyen fogódzónak nem alkalmas a valóság.
Az öreg Vörösmartyra ne hallgass semmiképp sem:
Képzeld, azt mondta, hogy a bírhatót ne add el
álompénzen.

Csak hogy az álompénznek azóta fölment az árfolyama:
A költészetben aligha van ennél jobb valuta.

Míg a „bírható” be se váltható, a bírható ma már buta
szó,

Többnyire bambán baktató, sőt bökkenő és buktató,
Mert a bírhatót gyanúval nézik, és ez a gyanú sohasem
alaptalan:

A bírható mindig veszélyes, a bírható mindig bajra van.

Éppen azért a gondolat, egy kis általános, jobban
megteszi,

Valami olyan, amitől a vers nyilvánvalóan eszmei.

Például, fedezd fel, hogy a háború, különösen a nukleáris,
helytelen,

Sőt, határozottan rossz. Ezt ma már nem tagadja
jóformán senkisé,

Tehát meglátják benne a mély gondolatot,

És semmi esetre sem lehet belőle nagy bajod.

De hogyha többre törsz, s az elkötelezettség
Sem tölt el félelemmel – nosza, tessék!
Jelentsd ki, teszem azt: „Hiszek a szocializmusban!”
A fő az, hogy úgy nézz körül utána, mintha tilosban és
dacosan.
Csak arra vigyázz, hogy semmi konkrétum, se részletezés!
Elved legyen itt is, hogy kicsire sose nézz.
Miért is bizonyítanál?

És miért lennél szerény?

Micsoda idejétmúlt csökevény
Az a fogalom, hogy „lírai hitel”!
Költészetben is csak hirdetni kell.
Maradhatsz minden másban érthetetlen,
De könyörgök, légy érthető *csak* ebben.
Az vagy, aminek hirdeted magad.
Ha víziót *írsz*, nehogy letagadd,
Sőt, jobb, ha előre kidobolod,
Hogy ami ott áll, nem tréfadolog,
Mert nem szégyen az olvasó fülébe rágnod,
Hogy amit olvas, nem más: látomás, vagyis a *te*
látomásod.
És ne reméld, hogy a versből amúgyis kialakul,
De valld be férfiasan és magyarul,
Hogy igenis szereted az emberiséget –
Az emberiség is aszerint fog majd szeretni téged.
Indulj, ne félj: a reklám rangot ad.
S a győzelem kíséri Peg... azazhogy tankodat.

EGY GRATULÁCIÓ ELHÁRÍTÁSA

Hogy mondod? Végre te meg én egyet
Értünk? Öregem, ez csak tévedés lehet.
Hisz nem azért támadtam én a talmi
Modernet, mintha veletek vonulni
Támadt volna most vénségemre kedvem
Ugy általában a modernek ellen.
Vagy azt hiszed, e kis lovagi tornát
Én a Patóy Pálok meg a Bernáth
Gazsik oldalán zötykölődöm végig,
S vágásaim az ő rossz hatalmukat védik,
Akiknek jelszava: „Mámög!” és „Minek a?”?
Az enyém pedig: „Nem oda Buda!”
És ha már vívni kell, egyedül jobban szeretek.
Táguljatok hát tőlem, salabakterek!

EGY MÁSIK

Ez ál-avantgard ellen, mely utó-
Védharcnak is aligha mondható,
Nem azért bátorkodtalak titeket óvni,
Mert túlságosan új, hanem mert régi bővli.
Az újat mímelőt el nem azért vetettem,
Hogy elfogadjam, ami leplezetlen
Kacat. De mindegy, új vagy régi zsarnokok,
Akadémiák és műcsarnokok.
Csakhogy legmérgezőbb akkor az ócskaság,
Ha újdonságnak álcázza magát.

EGY TANULSÁG

Zokognak az érzékeny gyilkosok,
Ha valaki a tyúkszemükre lép.
Nagy durvaság, ha kétségbe vonod
A hóhérod becsületét.

EGY LEVITÉZLETT HÓHÉR VÍVÓDÁSA

„Mindenki mindig ugyanazt csinálja.”

Juhász Ferenc

Mészárlások tündöklő napjai,
Hol vagytok már? E kispolgári kor
Lassan maszek gyilkossá degradálja
A hóhért. Ha ez így megy, még megérjük,
Hogy az áldozat vitába száll velem,
Sőt, tollkést foghat rám előbb-utóbb.
Most mit tegyek? Sértődjem meg talán?
Visszavonuljak? Nem, azt meg nem érik.
Megteszem, ami tőlem telhető.
Amíg, amennyit, és ahogy lehet.

Míg soraitokat még nem kíséri tank –
Előre bikacsök, bunkó és bumerang!
Használjatok ki mindent, ami jól hat:
Lengetni az elorzott lobogókat,
Petőfit, Adyt, József Attilát,
Ráadásul egész Pannóniát,
Együtt a *Ça ira*, s „nádfödél, faluvég”,
Keverni indulót, sramlit, cigányzenét,
Szóval, olyat, amitől elkedvetlenednek
A kényesebb, az igazi modernek,
De megmarad a talmi rokoncsócselék,
Amennyi testvérháborúhoz épp elég.
Vagy idézzük a latin költő szavait?
Egymáshoz méltó két szerető szeret itt.

KIHALLOM ÉN

E műítész dogmát dogmára vált.
Nem őriz meg mást, csak a stílusát.
Abból kihallom én, most bármiért lobog,
A Lukácsra fordított Zsdanovot.
Vagy tán egy még régebbi réteget?
Bizony, az meglehet.

EREDŐK ÉS EREDMÉNY

Egyfelől: „Persze, jórészt igazad van,
Csakhogy ez nem időszerű e pillanatban –
Majd később.” Másfelől: „Tán elment az eszed?
Erről írsz, mikor *arról* nem lehet?”
Tabuk s ellentabuk! Hol itt az ír?
Az is bolond, aki ma érthetően ír.
Egy kis elvontság viszont, ha nem is használ – nem is árt.
Mi következik ebből? Uj magyar avantgard.

MODERN KÖLTŐ SÓHAJA

Az én dolgom az átkozott technikai
Civilizációban: ellene vallani,
És hogy a menhirek, dolmenek, totemek
Mellett hitet tegyek.
Szóval, az elveszített ősédent keresem.
Persze, Mercedesen.

KONKRÉT BÖKVERSEK

A TISZTA

A tiszta költészet
Habriga bölcsészet
Habsima földrészek
Habzik a zöld készlet
Vadlila kölkészet

A NOSZTALGIKUS

Ez a nosztalgia
Rossz karosszéria
Unszoló férclíra
Unt szóló vér híja
Szent szérum széria
Szépelgő szépia

A KÖZÉLETI

Költészet közélet
Közzétett közérdek
Közli a közé lett

Akit a köz éltet
A közzel megétet
Közérdekű metéltet
Meg maga köz köze kéz keze
Kész készlete lett kész kész lesz-e
Közvetlen kertelések
Közrefogott költészet

A SALABAKTER

Hümmög: Mámög!
Seneca? Minek a?
Saint-John Perse-re
Teszünk mi persze.
Az eredet! Mi e-ered?
A gyügyö-gyögyö-gyökerek.
Mi a gyökér gyögyö-gyöke?
A gyügyü-gügü-gügye.
Ezt meee-megérti? Nem.
Az értelem gyökértelen.

A MISZTIKUS

Bérletbűbáj babona
Vakulj magyar fald fel kutya
Most se vagy még elég buta
Túl sok itt a ráció
Kell a misztifikáció
Itt az ész már nem segít

Csak a hihi-hihi-hit
Hit de nem akármilyen
Nem kunszt hinni *valamiben*
Mit ér a hit ha tárgya van
Igazi csak a tárgyitalan
Meváltó bu-tabuság
Elég volt a Krisztusát
Atya Fiú Szentlélek
Ezek is csak személyek
Tempó metó totó totem
Minden ami személytelen
Segíthet ezen a Zen

Honnan ez az Isten-válság?
Őt is túlcivilizálták.

A HÁROM SKORPIÓ

A három skorpió
Pió pió pióca
Paca pojáca cápa
Capáca cá-papása
Pasas pá pasa pá sah

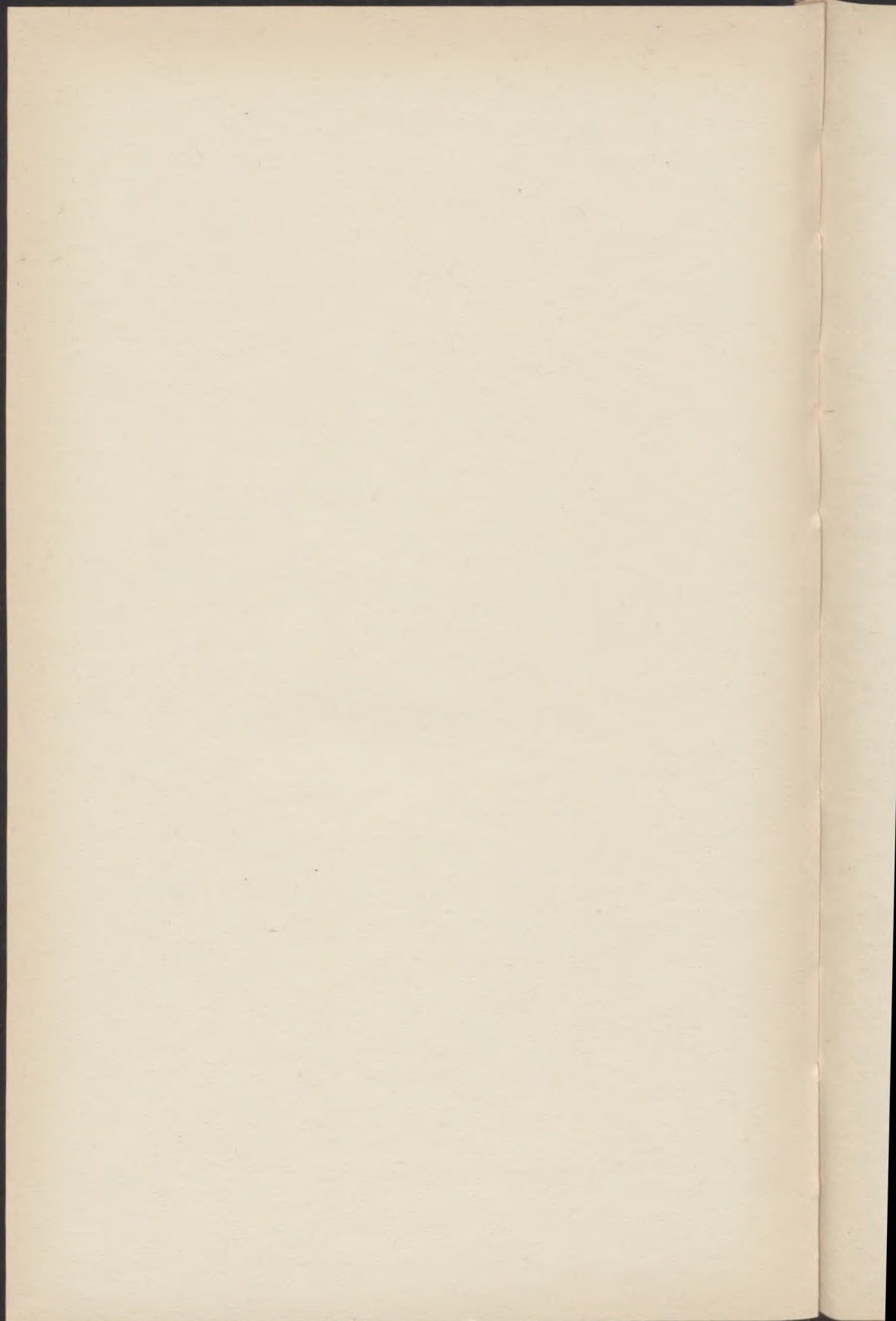
A három óriás
Rom rom rom óriási
Három Kháron rom ásit
Háremrom Róma mása
Ki más hamis Tamás

A három gépesített
Romgép epés mesés tett
Betölti a sötétet
Az önfenségű férgek
A földön el se férnek

Vérgőz bérőz ne férkőzz
E révült redvű révhöz
A három skorpió
Között e kétes kétköz
Pipipál mirejő

A három óriási
Gépskorpió vitézül
Nekitámad a Napnak
S ki győzi majd kívárni
Mig csáprágóik végül
Önfarkukba harapnak?

TARTALOM

A PÁLYAUDVARON

Velencei esőben 1965	7
Úrkutya 1965	8
Szükségszerűség 1965	9
Nagy Theodorik és az ördög 1965	11
Forgalom 1965	13
Ez volt 1965	15
Coventry székesegyház 1967	16
Angol egyetem 1967	17
Egy olasz kávéházban 1968	18
Idegenben 1968	19
Az Internacionále a Signoria-téren 1968	20
1. A megfagyott dallam	20
2. Piros	20
3. A végső	21
4. Mi ketten is	21
Az örült város 1968	23
Boccherini sírja 1968	26
Ravennai bökversek 1968	29
Anekdota	29
Retorika	29
Eszmeharc	31
A levert kövek	31
Különbség	32
Szépség	32
Sed victa Catoni	33
A pályaudvaron 1966	34

A TŰZLOPÓ

Pesti elégia 1957	37
Tarka műhely 1966	39
Szeptemberi ég 1966	41
Mindig előre 1966	42
Ezek vagyunk 1966	44
A tűzlopó 1967	46
Budai pillanat 1967	50
Hazugság 1967	51
Titkos halotti beszéd 1967	52
Vigyor 1967	53
Nem számít 1967	55
Rejtendő szerelem 1968	59
Halló 1968	62
Aki éjszaka ment Jézushoz 1968	63
Mimnermos témájára 1968	66
Az éjszaka kertje 1968	68
A képtelenségek parabolái 1968	70
Kettőnkön a sor 1968	71
Kerület 1969	72
Előjog 1968	75

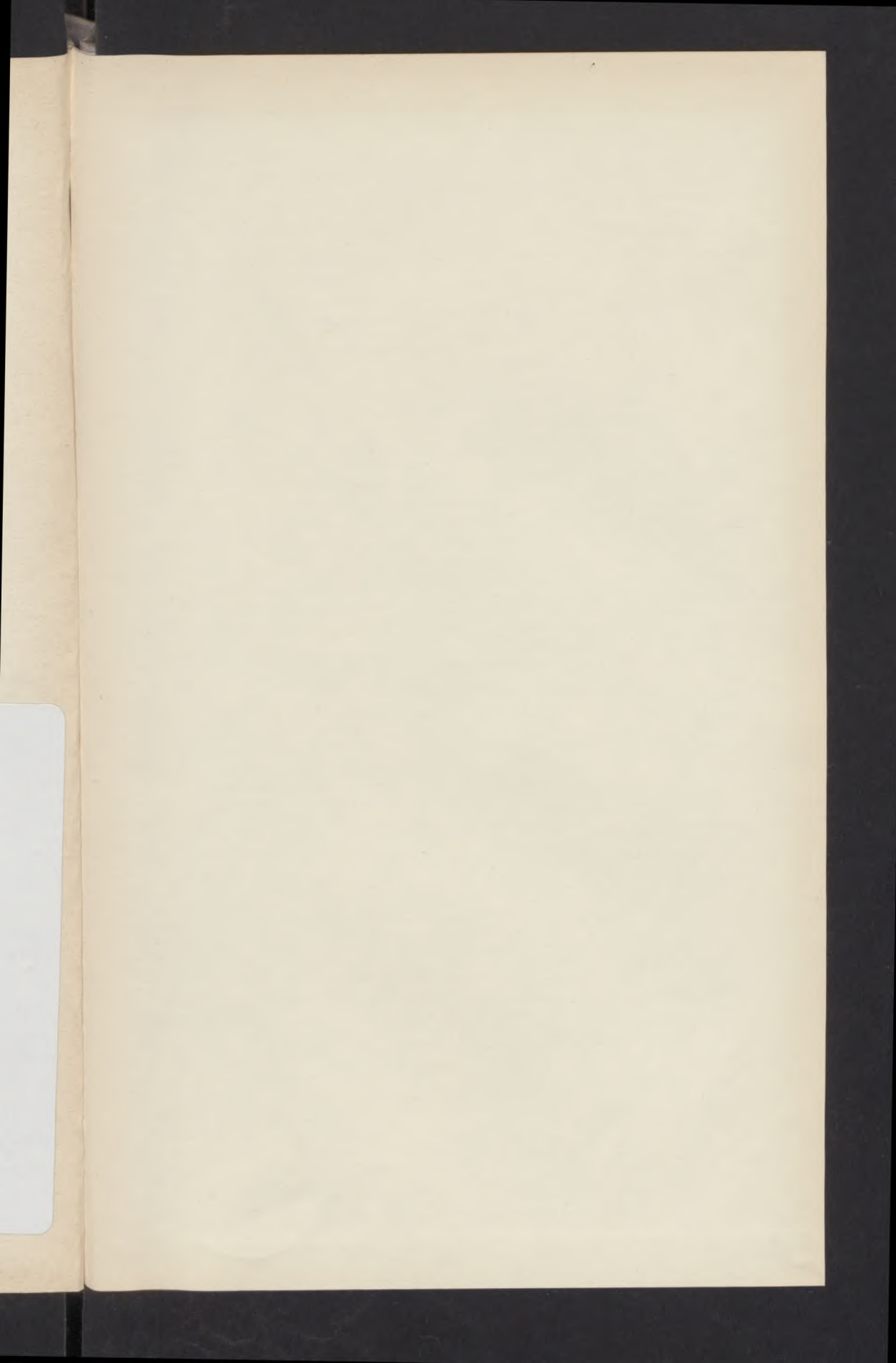
SZATÍRÁK ÉS EPIGRAMMÁK

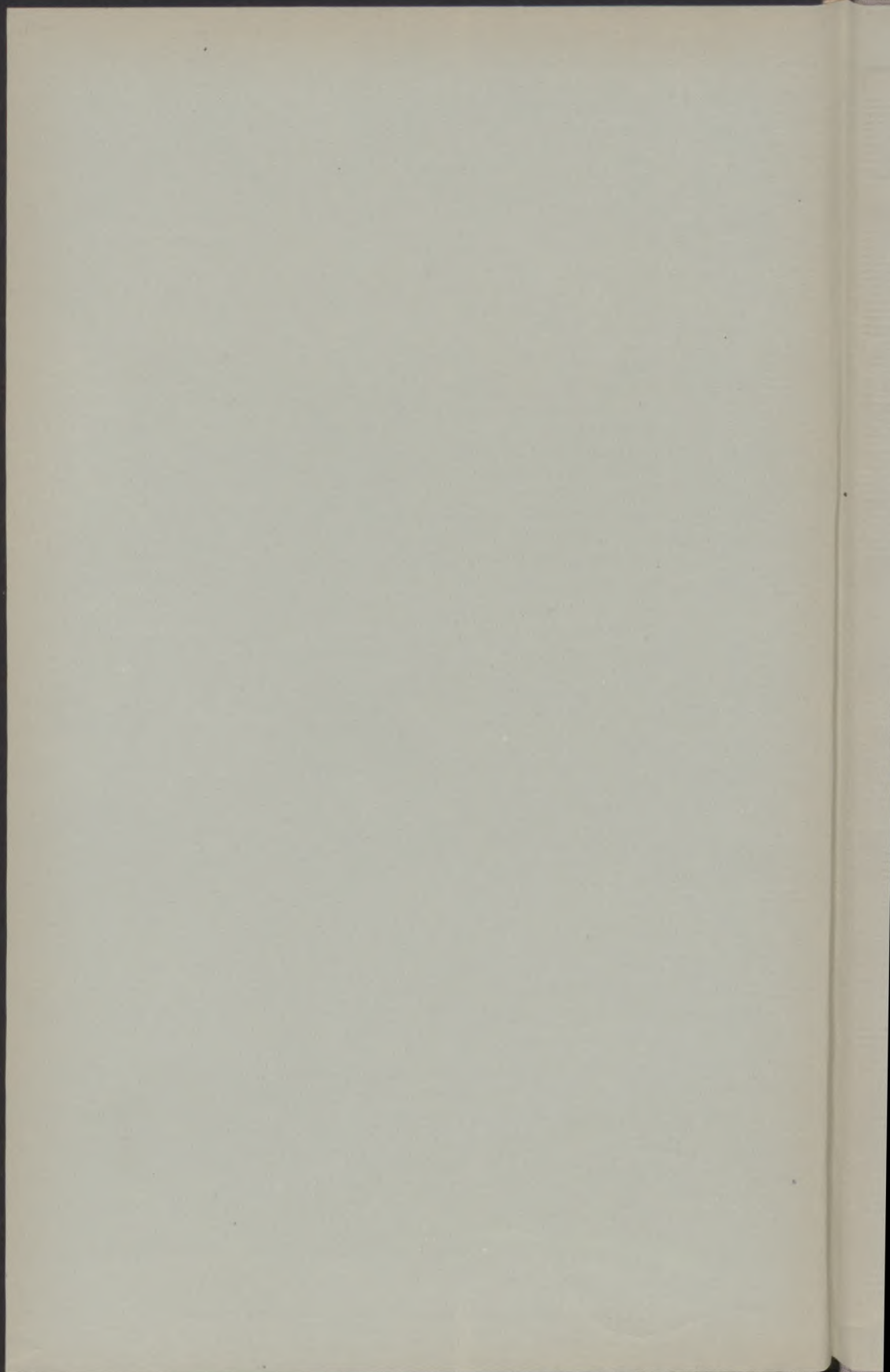
Önérzet 1967	79
Egy asszony sirverse 1968	80
Elaszott dáiák 1967	81
Túlélni 1968	82

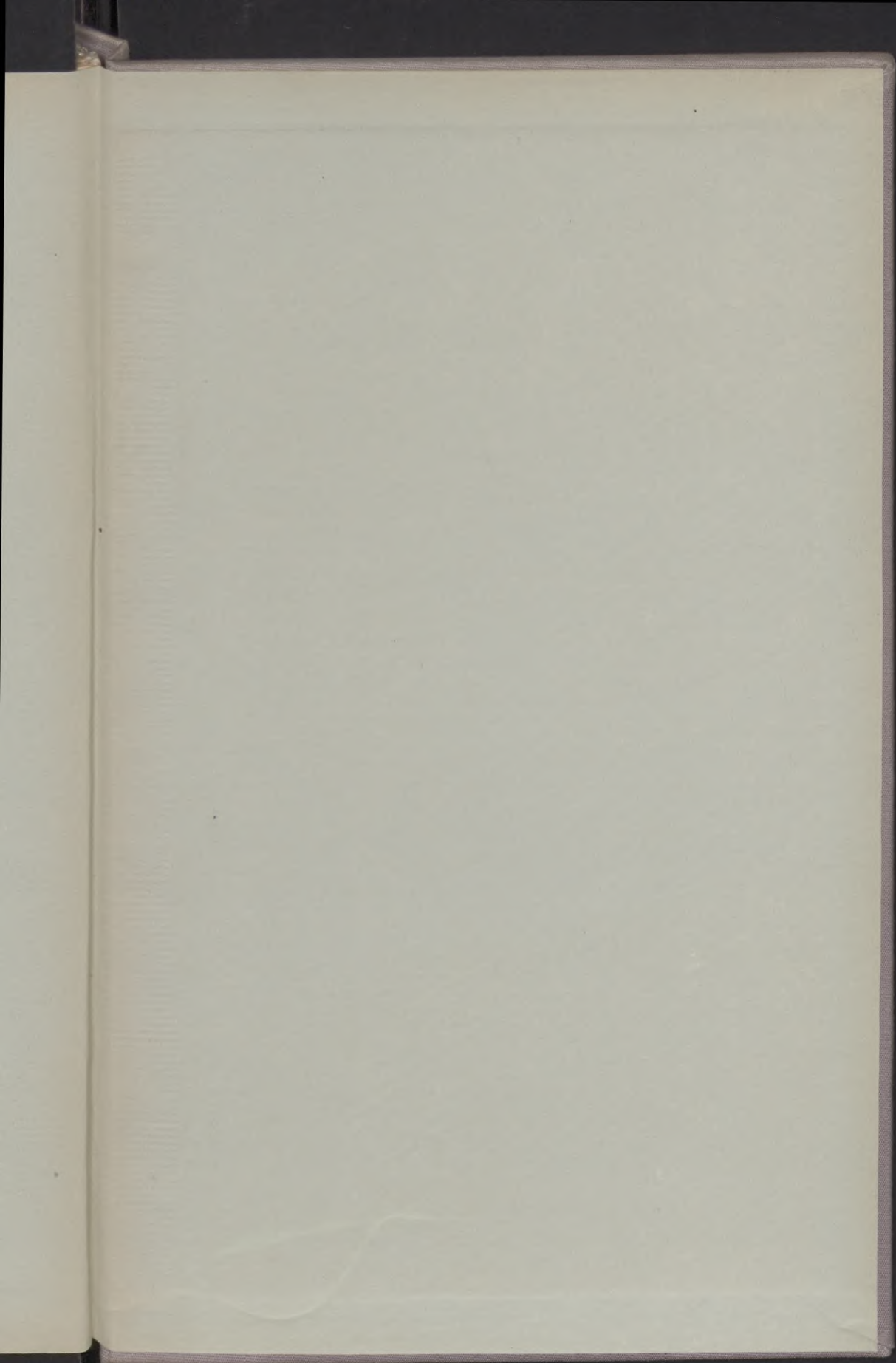

Egy német érdemrendre 1967	84
A komoly konyhaséf 1966	85
Misztici 1966	87
Incifinci 1966	88
Tegnap és ma 1967	89
Psszt! 1967	90
Jerikó falai 1967	91
Tóbiás 1967	92
Vojtina legújabb levele egy fiatal költőhöz 1967	93
Vojtina levele egy másik fiatal költőhöz 1967	99
Egy gratuláció elhárítása 1968	106
Egy másik 1968	107
Egy tanulság 1968	108
Egy levitézlett hóhér vívódása 1968	109
Salabakterek rohama 1968	110
Kihallom én 1968	111
Eredők és eredmény 1968	112
Modern költő sóhaja 1968	113
Konkrét bökversek 1968	114
A tiszta	114
A nosztalgikus	114
A közéleti	114
A salabakter	115
A misztikus	115
A három skorpió 1968	117

FELELŐS KIADÓ A SZÉPIRODALMI KÖNYV-
KIADÓ IGAZGATÓJA. FELELŐS SZERKESZTŐ
RÉZ PÁL. MŰSZAKI VEZETŐ JÁNOSA ISTVÁN.
MŰSZAKI SZERKESZTŐ PÓLYA LAJOSNÉ. A BO-
RÍTÓ- ÉS KÖTÉSTERV MURÁNYI ISTVÁN MUN-
KÁJA. A SZERZŐ PORTRÉJÁT LANGER KLÁRA
KÉSZÍTETTE. MEGJELENT 6350 PÉLDÁNYBAN,
9,3 (A/5) ÍV TERJEDELEMBEN. SZ 1188-1-6971
69.7944 KNER NYOMDA

1930

VAS ISTVÁN

NEM SZÁMÍT